

duhovno življenje 1990

EXHORTACION DEL CELAM A LAS COMUNIDADES DE BASE

El Consejo Episcopal Latinoamericano (CELAM) emitió un comunicado en el que exhorta a las Comunidades Eclesiales de Base (CEB) de las diversas circunscripciones eclesiales de América Latina a mantenerse unidas y a trabajar de acuerdo con el Magisterio de la Iglesia, con el fin de reforzar el espíritu originario de estos organismos eclesiales.

Haciendo referencia al Documento de Medellín, el CELAM recordó de manera especial la función que desempeñan las comunidades eclesiales de base en "el mejoramiento de las relaciones personales y la aceptación de la palabra de Dios, así como una reflexión sobre la realidad cotidiana a la luz del Evangelio"; pero al mismo tiempo señala la necesidad de considerar las dificultades surgidas en el desarrollo de esta iniciativa eclesial.

El documento del CELAM, en este sentido, lamentó que muchos de estos organismos hayan sido "manipulados por intereses políticos partidarios" y que incluso ciertas comunidades de base hayan optado por mantenerse al margen de la comunión con los obispos.

El texto señala que el camino de las CEB se ha visto trabado en ciertos aspectos y que sus posibilidades de acción como instrumentos de evangelización se han visto reducidas por diversos motivos.

Seis son las razones que presenta el CELAM para explicar las desviaciones de ciertas CEB, entre las que se destacan el hecho de que éstas "estén estructuradas sobre la base de un concepto de clase social"; que existan "estructuras de coordinación a nivel nacional y regional", las mismas que, en la práctica, se convierten en grupos de presión que cuestionan la autoridad de la jerarquía diocesana"; que algunas CEB "sean concebidas como medios de toma de conciencia y de organización del pueblo"; que en muchas de ellas se manifieste un rechazo "de la dimensión escatológica del Reino de Dios a favor de un proyecto histórico adoptado de manera sistemática"; y que hayan reducido ciertos textos bíblicos con vistas a confirmar posiciones ideológicas preconcebidas.

El CELAM invitó a los dirigentes, sacerdotes, obispos y miembros de las CEB a recordar la reunión de Puebla donde hubo un compromiso por promover, orientar y acompañar las CEB según el espíritu de Medellín y los criterios de la "Evangelii nuntiandi".

El documento manifiesta por otro lado que es necesario que la Iglesia en América Latina, y particularmente las conferencias episcopales, se pronuncien sobre estas desviaciones y publiquen documentos que puedan clarificar los verdaderos objetivos de las CEB.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

LETO 57

AVGUST 1990

„Ti si Peter - Skala...“

Drugi vatikanski koncil je imel namen prenoviti življenje v Cerkvi. V mnogih pogledih je to tudi dosegel. Pomislimo le na velike liturgične spremembe in na prelepe sadove, ki jih ta prenova prinaša vernikom. Med drugim je dosegla, da verniki vse lažje in globlje lahko umevamo skrivnost svete maše in zakramentov. Podobno je koncil nakazal nove poti za izboljšanje odnosov Cerkve do drugih krščanskih verskih in tudi skupin nekrščanskih verstev. In še mnogo, pre-mnogo pozitivnih sadov je prinesel koncil, ki jih je mogoče ugotoviti že v teh prvih petindvajsetih letih, ki so pretekla, odkar se je zaključila njegova zadnja seja.

Žal pa je bil koncil tudi priložnost za izbruh pre mnogih negativnih pojavov. Ne da bi jih koncil zakrivil. Nikakor. Koncil je bil samo povod, da je izbruhnilo to, kar se je že dolgo kotilo v notranjosti Cerkve. Velika svoboda, ki je zagospodovala v Cerkvi med koncilom in po njem, je dala duška tudi pre mnogim nezdravim težnjam in zadržanjem. Vsi se še dobro spominjamo na skoro množične izstope redovnikov, redovnic in duhovnikov iz redovniškega in duhovniškega stanu. Enako se je presvobodno začelo eksperimentirati na liturgičnem polju. A kar je bilo še težje in nevarnejše, je bil val oporečništva proti cerkveni avtoriteti, zlasti proti papežu. Posebej med teologi in duhov-

niki se je začel širiti duh oporečništva, ki je naravno vnašal veliko nemira in zmede med vernike.

Na področju teološkega raziskavanja in učenja so se pogosto prestopale meje pravovernosti. Cerkveno učiteljstvo je bilo primorano vedno bolj pogosto opominjati teologe, ki so učili nauke, nezdružljive s katoliško tradicijo. Nekateri so ubogali, drugi ne. In to ne le v obrobnih vprašanjih vere in morale, temveč tudi v važnih zadevah. Žal, tega še ni konec. Škoda, povzročena Cerkvi in njenim vernikom, je velika. Oporečništvo se je posebej pokazalo ob objavi „Humane vitae“, okrožnice Pavla VI. o protipločelnih bredstvih. Nobena papeška okrožnica v zgodovini Cerkve ni bila tako oporekana kot prava. Če skupine teoloških profesorjev so javno odrekle papežu porokščino glede nauka, kar je naravno pogubno vplivalo na disciplino v vsej Cerkvi. Nekaj podobnega je cerkveno učiteljstvo doživelo in še doživlja ob svojem posegu na področje „teologije osvoboditve“. V prejšnjih časih so oporečniki izstopili iz Cerkve in jo napadali od zunaj, sedaj pa so ostali v njej (in včasih na važnih mestih) in jo napadali od znotraj.

Rušenje Cerkve tudi od znotraj seveda ni nekaj novega. Cerkev je vedno imela opraviti ne le z zunanjiimi sovražniki, temveč tudi z notranjiimi nasprotniki. Prav od apostolskih časov naprej. Še danes Cerkev krvavi na ranah, ki so jih ji prizadele velike krive vere. Pomislimo samo na protestantizem in na iz njega izvirajoče številne druge verske skupnosti.

In zdravi? Kakor je bilo geslo nemškega racionalizma, ki je pretresal Evropo zadnjih dveh stoletij, „Proč od Rima“, tako mora biti naše geslo v tej sedanji zmedi: „Nazaj k Rimu“. Samo papeštvo je poročstvo za neokrnjenost in čistost razodetega verskega nauka. Danes se v Cerkvi (ne prvič) širi nevarno mnenje, da je mogoče sprejeti le tiste verske pesnice, ki jih človeški um more doumeti. Kar človekov razum presega, je treba zavreči ali pa se o njih vsaj dvomi. Takšna vera pa seveda ni več prava vera. Bog nam je razodel mnogo takšnega, kar presega človekov razum.

Naš odgovor na to zmedeno zadržanje mnogih je vera v papeštvo Petra in njegovim naslednikom je Kristus izročil „ključe svojega kraljestva“. Papež je vrhovni pastir Cerkve, znamenje in orodje božjega kraljestva med nami. Kdor se loči od Petra, se loči od Cerkve, in kdor se loči od Cerkve, se loči od Kristusa. Kdor Petra ne posluša, Kristusa ne posluša. Brez ozira na to, kdo je vsakokratni nosilec vrhovne pastirske hlužbe. Kristus Petra ni postavil za poglavarja svoje Cerkve zaradi njegovih osebnih kvalit. Papeška oblast in učiteljska avtorit-

teta imata svojo trdnost iz Kristusove obljube. Sveti Duh vodi in varuje na poseben način Kristusovega vidnega namestnika na zemlji.

V zmedi in viharjih, skozi katere mora danes Cerkev, iščemo svojo zadnjo gotovost na tem svetu v Petru, ki se danes imenuje Janez Pavel II.

Lojze Kukovica

Papež Janez Pavel II.

Sedemdeset let življenja v dvanajstem letu papeške službe

Leto 1978 je šlo v zgodovino kot „leto treh papežev“. Za Pavlom VI., ki je vodil katoliško Cerkev od 21. junija 1963 in je umrl 6. avgusta 1978, je 26. avgusta 1978 prišel na Petrov sedež beneški patriarh Albino Luciani, ki si je kot papež izbral ime Janez Pavel I., in na njem ostal samo triintri-deset dni, kajti ta „žarek sonca božje ljubezni“, kakor ga je označila Mati Terezija, je že 29. septembra 1978 nenadoma ugasnil. 16. oktobra 1978 zvečer se je po vsem svetu bliskovito razširila vest, da imamo novega papeža: kardinala Karola Wojtyła, nadškofa iz Krakova na Poljskem, ki si je vzel ime Janez Pavel II. Za rimskega škofa, ki je kot naslednik apostola Petra tudi poglavar katoliške Cerkve, je bil po 455. letih izvoljen nekdo, ki ni Italijan. Prvič v zgodovini smo dobili papeža Slovana, iz Poljske, „daljne dežele“ vzhodnoevropskega socialističnega tabora. Kristjani verujemo, da Bog usmerja usodo sveta

in svoje Cerkve: v luči te vere zdaj uvidevamo, da je prvi slovanski papež orodje njegove previdnosti pri velikanskih družbenih spremembah, ki jih svet, zlati še evropski Vzhod, doživlja zadnje leto.

Ko je papež Janez Pavel II. 22. oktobra 1978 nastopil najvišjo službo v Cerkvi, je v svojem nagovoru izrekel pomenljive besede: „Ne bojte se! Odprite, na stežaj odprite vrata Kritusu! Njegovi rešilni moči odprite meje držav, ekonomske in politične siteme, obrsežna področja kulture, civilizacije in razvoja! Ne bojte se! Kritus ve, kaj je v človeku. In edino on to ve.“ Kasneje jih je še večkrat ponovil in s tem dal vedeti, da je vsebina njegove papeške službe to: Kristusa približati človeku in človeka pripeljati h Kritusu. To nenehno uresničuje s svojimi številnimi apostolskimi potovanji (doslej jih je opravil že 45 izven Italije; izračunali so, da je na potovanjih bil okoli 10%

letos je torej dopolnil sedemdeset let. Za to priložnost smo pripravili pogled najpomembnejših dogodkov v dosedanjih letih njegove papeške službe.

1978. Leto 1978 je bilo za novega papeža predvsem „italijansko“: že dva dni po izvolitvi in štiri dni pred uradnim nastopom papeške službe, je 18. oktobra šel na obisk v rimsko bolnišnico Gemelli; teden dni po nastopu najvišje službe v Cerkvi je poromal v Marijino svetišče Mentorella, 5. novembra je počastil sv. Frančiška Asiškega in sv. Katarino Siensko, zavetnika Italije, ko je obiskal njuna grobova v Assisiju in v Rimu. 12. novembra se je pod Kapitolom srečal z rimskim županom in je prevzel baziliko sv. Janeza v Lateranu, ki je papeževa stolnica (škofijska cerkev). Že od vsega začetka pa je bila v njem živa zavest, da je pastir vesoljne Cerkve, zato se je zanimal za probleme vsega sveta. V svojem nagovoru kardinalom rimske kurije in članom diplomatskega zbora pri Svetem sedežu na božične praznike 1978 je poudaril, da je vprašanje miru tesno povezano s spoštovanjem človekovih pravic, te pa so povezane z zavestno vzgojo za moralne in duhovne vrednote. S tem je že nakazal „smer“ svoje papeške službe.

1979. To je potrdil s svojo prvo okrožnico „Človekov Odrešenik“ (Redemptor hominis), ki nosi datum 4. marca 1979, objavljena pa

svojega papeževanja, „prehobil“ je toliko kilometrov, da bi lahko šel dvajsetkrat okoli Zemlje ali dvakrat z zemlje na Luno in nazaj), s svojimi srečanji z verniki pri tedenskih avdiencah, s svojimi bogatimi okrožnicami in pismi.

Znano je, da je Janez Pavel II. velik častilec Matere božje: v svojem papeškem grbu ima črko M (Marija) ter geslo „Totus Tuus“ (Popolnoma Tvoj - Marijin). O njem pravijo, da je Marijin varovanec. To bi lahko skleпали tudi po tem, da je bil za papeža izvoljen v marijanskem oktobru - mesecu rožnega venca, da je bil obvarovan smrti v atentatu 13. maja 1981, zlasti pa, da se je v Marijinem najlepšem mesecu začela njegova življenjska pot: rodil se je namreč 18. maja 1920. Maja

je bila 15. marca. V njej se loteva mnogih vprašanj, ki mučijo sodobnega človeka: nesmotrnega izkoriščanja zemeljskih zalog in onesnaževanja okolja, neenakosti med razvitim in nerazvitim svetom, zatiranje človekovih pravic, zlasti verske svobode, etičnih meja znanosti, materializma in ateizma... Bistveno sporočilo okrožnice je: „Prva skrb Cerkve je človek.“ Človeka je treba gledati v luči učlovečenja, skrivnosti Kristusa, ki daje človeku njegovo resnično vrednost.

Že nekaj mesecev po svoji izvolitvi se papež Janez Pavel II. (o sebi pravi, da je naslednik apostola Petra, pa tudi apostola Pavla) odpravi na svojo prvo apostolsko potovanje v Mehiko (od 25. januarja do 1. februarja 1979) kot oznanjevalec resnice in branitelj človeka, ki ga je Kristus odrešil in osvobodil. Povsod ga pozdravljajo ogromne množice ljudi. Med tem obiskom je obiskal Marijino svetišče Guadalupe, priljubljeno božjo pot Mehike, kjer je to deželo posvetil Materi božji. To „navado“ bo ohranil na vseh svojih kasnejših potovanjih. Nič manj veličastno, zanj pa še neprimerno bolj ganljivo je bilo srečanje z množicami med njegovim potovanjem v domovino Poljsko (od 2. do 10. junija 1979). S svojim obiskom je zasejal seme, ki bo vzevelo pod imenom „Solidarnost“ in bo zametek družbenih sprememb na Vzhodu. Na tem povratku v domovino je pou-

daril, da zgodovino Poljske ni mogoče razumeti brez Kristusa. Tretje dolgo potovanje v letu 1979 (od 29. septembra do 8. oktobra) je papeža vodilo na Irsko in v ZDA. 2. oktobra je govoril pred generalno skupščino v Stekleni palači Združenih narodov, kjer je 4. oktobra 1965 že nastopil njegov predhodnik Pavel VI. Vodilna misel govora Janeza Pavla II., ki je trajal 62 minut, je bila: dostojanstvo človeške osebe je temelj pravičnosti in miru. Proti koncu leta (28.-30. novembra) je papež šel na krajše potovanje-romanje v Turčijo. V tem letu je obiskal tudi razne kraje po Italiji: 18. marca je bil na Montecassinu, 28. avgusta: je šel v Canale d'Agordo, rojstni kraj svojega prednika Janeza Pavla I., 8. septembra je romal v Loreto, 21. oktobra pa v Pompeje. 30. junija je imenoval 30 novih kardinalov (med njimi je bil tudi zagrebški nadškof Franjo Kuharić). Časnikarji so se posebno razveselili tega, da je 25. februarja „lastnoročno“ poročil hčerko nekega rimskega cestnega pometaja. S tem dejanjem je izkazal spoštovanje „malim“ ljudem.

1980. Leto 1980 je na evropski politični sceni predvsem leto Poljske: julija in avgusta so bile stavke v Gdansku in po nekaterih drugih mestih, katerih sad je bilo priznanje svobodnih sindikatov „Solidarnost“ pod vodstvom Lecha Walense. Delavci so se borili in

so zmagali tudi v imenu svojega rojaka papeža Janeza Pavla II. Tudi v tem letu papež veliko potuje: od 2. do 12. maja prvič obišče Afriko, in se ustavi v šestih deželah te celine (v Zairu, Kongu, Keniji, Gani, Gornji Volti in Obali slonove kosti); višek njegovega prvega obiska v Franciji (od 30. maja do 2. junija) je nastop na sedežu UNESCO (organizacija združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo) v Parizu. V svojem dognanem nagovoru je poudaril: „Spoštovanje neodtujljivih pravic človekove osebe je temelj vsega.“ Od 30. junija do

11. julija je potoval v „srce brazilskega naroda“; v tej ogromni južnoameriški deželi je povsod poudarjal, kako mora Cerkev neprestano delati za uveljavitev družbene pravičnosti. Med svojim potovanjem v Nemčijo (15.-19. novembra) je imel številne ekumenske stike s protestanti; prebivalstvo te visoko razvite evropske dežele pa je svaril pred nevarnostjo potrošniškega materializma. V Italiji je spomladi (23. marca) in jeseni (25. novembra) obiskal področja, ki jih je prizadel hud potres. Sodeloval je na peti redni škofovski sinodi (od 26. septembra do 25. oktobra), ki je bila posvečena vprašanju družine. S posebnim apostolskim pismom (z dne 11. julija 1980) se je spomnil 1500-letnice rojstva sv. Benedikta, začetnika zahodnega menišтва in očeta evropske kulture; ob koncu leta (30. decembra) pa je izdal apostolsko pismo, s katerim je slovanska apostola sv. Cirila in Metoda razglasil za sozavetnika Evrope. 30. novembra tega leta je izšla druga okrožnica Janeza Pavla II., ki govori o božjem usmiljenju (Dives in misericordia).

1981. V svoji poslanici za svetovni dan miru, 1. januarja 1981, papež piše: „Mir se mora uresničevati v resnici; graditi se mora na pravičnosti, navdihovati ga mora ljubezen; uresničevati ga je treba v svobodi.“ Dogajanja v svetu tega načela niso potrjevala,

saj je bilo na raznih koncih polno nasilja, terorizma, politične prisile. Na Poljskem so 13. decembra oklicali „izredno stanje“ in prepovedali svobodni sindikat Solidarnost, kar je papeža močno prizadelo. Janez Pavel II. je v prvih mesecih tega leta opravil nekaj apostolskih potovanj: od 16. do 27. februarja je obiskal Pakistan, Filipine, otok Guam, Japonsko in Aljasko; 19. marca, na praznik sv. Jožefa je šel med delavce v železarni v Terniju, 26. aprila je ob stoletnici rojstva Janeza XXIII. počastil njegov spomin z obiskom njegovega rojstnega kraja Sotto il Monte.

Njegove delovne načrte za to leto je preprečil atentat nanj med splošno avdienco na trgu sv. Petra 13. maja, na obletnico prvega Marijinega prikazanja v Fatimi (1917). Nanj je streljal najeti morilec - mlad Turek po imenu Ali Agca. Papež je bil hudo ranjen v trebuh in naglo so ga odpeljali v kliniko Gemelli, kjer je bil operiran. Stanje se je poslabšalo, zato je bila 5. avgusta potrebna nova operacija, dokončno pa je bil odpuščen iz bolnišnice 14. avgusta. Ves svet se je spraševal: komu je napoti ta papež, da ga je hotel spraviti s poti?

Tudi kot rekonvalescent si papež ni dal miru: 14. septembra je objavil svojo okrožnico o človeškem delu (Laborem exercens), 15. decembra pa apostolsko pismo o družini (Familiaris consortio). Za reševanje organizacijskih in

gospodarskih zadev Svetega sedeža je ustanovil poseben Svet, ki ga sestavlja 15 kardinalov.

1982. Čeprav si po atentatu ni še povsem opomogel in je bil vidno oslabeel, je papež v tem letu spet veliko potoval v službi evangelija. Najprej je drugič obiskal afriško celino (od 12. do 19. februarja): ustavil se je v Nigeriji, Beninu, Gabonu in Ekvatorialni Gvineji. V maju in juniju je bil predvsem popotnik miru: od 12. do 15. maja je bil na Portugalskem in 13. maja, na obletnico prvega Marijinega prikazanja trem pastirčkom, je v Fatimi Mariji izrekel zahvalo, da mu je ob atentatu pred letom dni obvarovala življenje, in molil je za mir na svetu. Na drugem koncu sveta, na Falklandskih (ali Malvinskih) otokih ob vzhodni obali Argentine, je izbruhnila prava vojna med Veliko Britanijo in Argentino. Kot mirovni posrednik je papež odšel najprej v Veliko Britanijo (28. maja - 2. junija), zatem pa še v Argentino (10.-13. junija). Politiški njegovega poziva k strpnemu dialogu sicer niso poslušali, vendar pa je s svojo moralno močjo le vplival na to, da se je spopad kmalu končal. Jeseni (31. oktobra - 9. novembra) je obiskal Španijo: iz Santiaga de Compostela je Evropi naslovil pomembno poslanico, poziv k vrnitvi h krščanskim koreninam. Od njegovih pastirskih obiskov po Italiji omenimo obisk pri delavcih kemične tovarne v

Rossignanu pri Livornu (19. marca) ter počastitev spomina papeža Pavla VI. z obiskom njegovega rojstnega kraja Concessio pri Brescii (26. septembra). 10. oktobra je bila veličastna slovesnost, med katero je med svetnike pršteštel svojega rojaka Maksimilijana Kolbeja, mučenca krščanske ljubezni v nacističnem taborišču smrti Auschwitz. Ko je članom rimske kurije 23. decembra voščil božične praznike, je napovedal izredno sveto leto ob 1950-letnici odrešenja, ki bo trajalo od 25. marca 1983 (Gospodovo oznanjenje) do velike noči (22. aprila) 1984. Bilo naj bi tudi priprava na tretje krščansko tisočletje.

1983. To leto je potekalo predvsem v znamenju raznih svetoletnih srečanj, potem ko je 25. mar-

ca slovesno odprl „sveta vrata“ vatikanske bazilike. Še prej, 25. januarja, je razglasil novi Zakonik cerkvenega prava. Opravil je štiri velika apostolska potovanja, od katerih je bilo najbolj težavno pravo, ki ga je od 2. do 9. marca vodilo po osmih državah Srednje Amerike (Kostariki, Nikaragvi, Panami, Salvadorju, Gvatemali, Hondurasu, Belizeju in Haitih, kjer se je srečal z gverilo, bedo, diktatorskimi režimi. Od 16. do 23. junija je drugič obiskal svojo domovino Poljsko, za praznik Marijinega vnebovzvetja (15. avgusta) pa je poromal v Lurd. Med svojim prvim obiskom sosednje Avstrije (9. - 11. septembra) je večkrat poudaril misel o „krščanski obnovi Evrope v znamenju Kristusovega križa“. Med škofovsko sinodo o spravi in pokori je (16. oktobra) razglasil za svetnika velikega spovednika patra Leopolda Mandića. Ob 500-letnici rojstva Martina Lutra je pridigal v luteranski cerkvi v Rimu; po božiču (27. decembra) je v rimskih zaporih obiskal atentatorja Alija Agca in mu „odpustil kakor bratu“.

1984. Prvi meseci tega leta so potekali v znamenju svetoletnih srečanj papeža z različnimi skupinami (otroci, redovniki, umetniki, družine, športniki), od katerih je bilo najbolj doživeto tisto z mladimi na cvetno nedeljo, teden dni pred zaključkom izrednega svetega leta (na veliko noč, 22. aprila),

11. februarja je izšla njegova okrožnica o odrešilnem trpljenju, ki jo je začel sestavljati že kot pacient v rimski kliniki. Po zaključku svetega leta je sporočilo tega jubileja odrešenja osebno ponesel na Daljni Vzhod, kamor je potoval od 2. do 12. maja. Postaje te njegove najdaljše poti (38.500 km) so bile: Južna Koreja, Papua-Nova Gvineja, Salomonski otoki in Tajska. Dvanajst dni (9.-21.) septembra je preživel po različnih mestih Kanade, od 10. do 12. oktobra pa je potoval „po stopinjah Krištofa Kolumba“: iz Španije v Srednjo Ameriko. Med svojim pastirskim potovanjem v Švico (12. - 17. junija) je obiskal sedež Svetovnega sveta Cerkev v Ženevi. Julija je preživel nekaj počitniških dni v Alpah: na Adamellu je poskusil, če še zna smučati. Nekaj časa mu je delal družbo stari prijatelj predsednik italijanske republike Sandro Pertini.

1985. Leto 1985 so Združeni narodi razglasili za „mednarodno leto mladih“. Tudi papež je za 1. januar — svetovni dan miru izbral geslo „Mladi in mir korakajo skupaj“. Na cvetno nedeljo (30. marca) je skupaj z mladimi z vsega sveta v Rimu obhajal prvi svetovni dan mladih. Takrat jim je „podaril“ posebno apostolsko pismo, namenjeno prav njim. Z datumom 2. junija je izšla njegova okrožnica Apostola Slovanov (ob 1100-letnici smrti sv. Metoda). Papež je sodeloval na izredni ško-

fovski sinodi, ki je ob 20-letnici drugega vatikanskega koncila pregledovala, koliko sadov so obradili njegovi odloki. Opravil je troje dolgih apostolskih potovanj: od 26. januarja do 6. februarja je bil v Latinski Ameriki (Venezuela, Ekvador, Perú), od 11. do 21. marca v deželah Beneluxsa (Belgija, Nizozemska, Luksemburg), od 8. do 18. avgusta pa je tretjič obiskal Afriko, kjer živijo mlade Cerkev (Togo, Obala slonove kosti, Kamerun, Centralnoafriška republika, Zaire, Kenija, Maroko). Udeležil se je srečanja v Loretu, kjer so zastopniki vseh italijanskih škofij razpravljali o verski prenovi dežele (11. aprila). Ob 150-letnici rojstva je obiskal domače kraje svojega prednika sv. Pija X. (Cerkev je vodil v letih 1903-1914) v severni Italiji.

1986. Ključni dogodek tega leta je bilo srečanje zastopnikov vseh večjih verstev sveta ob papežu v Assisiju, mestu sv. Frančiška, 27. oktobra. Tam so — najprej vsak zase, potem pa vsi skupaj — morali za mir, temeljno dobrotno človeštva. Ta dogodek je bil „delo Svetega Duha“: o njegovem delovanju je papež 30. maja izdal okrožnico „Duh, ki oživlja“. V svertu pa deluje tudi zli duh, ki povzroča katastrofe in razprtije. 26. aprila je eksplodirala atomska centrala v Černobylyu (Rusija); ob tej katastrofi so navajali apokaliptične jezdece iz zadnje svetovne pisemske knjige Razodetja. Mrač-

no obzorje se je začelo svetlikati po srečanju med ameriškim predsednikom Reaganom in sovjetskim voditeljem Gorbačovom v Reykjavíku (11.-13. okt.). Papež je nadaljeval s svojimi apostolskimi potovanji: od 1. do 10. februarja je bil v Indiji, da se „sreča s tistimi, ki živijo v iskanju Absolutnega in težijo po miru“; od 1. do 7. julija se je odpravil s „Kristusovim mirom po poteh Kolumbije“, dežele Latinske Amerike. Ob 200-letnici rojstva sv. Janeza Vianeya, arškega župnika, je od 4. do 6. oktobra tretjič obiskal Francijo. Ustavil se je tudi v Taizeju, duhovnem središču mladih z vsega sveta. Od 18. novembra do 1. decembra je opravil svoje tretje potovanje na Daljni vzhod (Bangladeš, Singapur, Otočje Fidži, Nova Zelandija, Avstralija, Sejšelski otoki); na vseh postajah te poti je ponavljal pozive k pravičnosti in miru. Od njegovih potovanj po Italiji velja omeniti tisto, ki ga je (8.-11. maja) vodilo v „rdečo“ Romanjo. Največji odmev pa je imel njegov obisk v rimski sinagogi, kjer se je srečal z judovskim višjim rabinom Toaffom. Papež je v svojem nagovoru Jude imenoval „naši starejši bratje“.

1987. „Razvoj in vzajemna pomoč — dva ključa miru“ je bilo geslo svetovnega dneva miru 1987, ki ga je izbral papež. Ob bližajočem se tretjem tisočletju krščanstva je Janez Pavel II. hotel — po zgledu Gospoda na Kalvariji — Cerkev postaviti pod varstvo Ma-

tere Marije: 1. januarja, na njen praznik, je napovedal „marijansko leto“. ki se bo pričelo na binkošti (7. junija 1987) ter se zaključilo na praznik Marijinega vnebovzeta (15. avgusta) 1988. Ob tej priložnosti je obljubil tudi posebno okrožnico o Mariji, ki je izšla prav kmalu — 25. marca 1987. Češčenje Matere božje naj bi kristjane vodilo v tretje tisočletje odrešenja. V tem letu je papež opravil troje velikih apostolskih potovanj: v Urugvaj, Čile in Argentino (31. marca - 13. aprila), med katerim je na cvetno nedeljo (12. marca) v Buenos Airesu obhajal drugi svetovni dan mladih. Od 30. aprila do 4. maja je bil na obisku v Nemčiji in med tem obiskom je razglasil za blaženo Edith Stein. Tretjič je obiskal Poljsko (8.-14. junija), drugič pa je bil v ZDA (10.-20. septembra). Počitnice je preživel med gorjanci v Severni Italiji. Pomemben dogodek tega leta je bila škofovska sinoda, ki je razpravljala o vlogi in poslanstvu laikov v Cerkvi — sad teh pogovorov bo papeška apostolska spodbuda o laikih, ki je izšla konec leta 1988 in poudarja misel drugega vatikanskega koncila da živo občestvo Cerkve sestavljajo laiki.

1988. Rusija je v tem letu proslavljala tisočletnico pokristjanjenja in tega jubileja se je papež spomnil z dvema pismi: eno je namenil vernikom ruske pravoslavne cerkve, drugo pa ukrajinskim katoličanom, ki so bili tedaj še

brez pravic (priznani so bili šele letos). 15. avgusta je Janez Pavel II. slovesno sklenil Marijino leto, ob stoletnici smrti sv. Janeza Bosca je obiskal Torino in druge kraje v Piemontu, povezane s tem velikim apostolom mladine. Ob dvajsetletnici okrožnice Pavla VI. Populorum progressio je 19. februarja objavil svojo okrožnico o skrbi Cerkve za socialna vprašanja. Tudi v tem letu je opravil vrsto apostolskih potovanj: od 7. do 18. maja je devetič obiskal Latinsko Ameriko (Urugvaj, Bolivijo, Perú, Paragvaj); od 23. do 27. junija je bil drugič v Avstriji in v soboto, 25. junija smo se v Krki na Koroškem z njim srečali tudi romarji iz Slovenije; od 10. do 19. septembra je obiskal pet dežel vzhodne Afrike (Zimbabve, Bocvana, Lesoto, Svazi in Mozambik), od 8. do 11. oktobra pa je bil četrtič v Franciji (to njegovo potovanje je bilo jubilejno — štiri-deseto izven Italije).

1989. Za temeljne pravice človeka, ki izvirajo iz evangeljskega oznanila, se je papež tudi v tem letu boril na različne načine, predvsem z živo in s pisano besedo. 30. junija je izšlo njegovo apostolsko pismo o laikih (napisano je bilo 30. decembra 1988), 11. junija pismo o prenovi bogoslužja in 15. avgusta apostolska spodbuda o sv. Jožefu (Odrešenikov varuh). Potoval pa je naprej (28. aprila - 6. maja) petič v „svojo“ Afriko (Zambija, Malavi, Madagaskar, Reunion), zatem (1.-10.

junija) v hladno Skandinavijo (Norveško, Islandijo, Švedsko, Dansko); 20. avgusta je v španski Composteli med mladimi obhajal njihov četrti svetovni dan; od 6. do 16. oktobra je bil v južni Koreji, Indoneziji in na otoku Mauricius. „Bomba“ leta je bilo prisrčno srečanje med papežem Poljakom in sovjetskim voditeljem Gorbačovom 1. decembra v Vatikanu.

1990. Ta obisk je potrdil in še pospešil demokratično vrenje po komunističnih deželah evropskega Vzhoda (Poljska, Madžarska, Vzhodna Nemčija, Češkoslovaška...). Te „pomladi narodov“ najbrž ne bi bilo brez papeža Slovana. Nekaj mesecev po vzpostavitvi demokratične ureditve je papež (21. in 22. aprila) obiskal Češkoslovaško, kjer so bili verniki do nedavnega zelo preskušani. Še prej (od 25. januarja do 1. februarja do 1. februarja) pa je odšel na svoje šesto potovanje po Afriki (Kapverdski otoki, Mali, Burkina Faso, Čad). V svoji velikonočni poslanici, ki jo je prvič prenašala tudi slovenska televizija, je vernike in ljudi dobre volje pozval k delu za pravičnejšo razdelitev dobrin naše Zemlje.

(Od 6. do 13. maja je obiskal Mehiko, potem še Curaçao, otok Nizozemskih Antilov, 25. maja Malto, 31. maja pa je blagoslovil prenovljeni olimpijski stadion v Rimu. — Op. DŽ.)

Silvo Čuk (Ognjišče)

Bilo je pred 45 leti...

Pričevanje na domobranski proslavi 24. junija 1990 v Slomškovem domu
v Ramos Mejiji

Letos padajo dnevi v mesecu prav tako kakor takrat...

Prav kakor letos je tudi leta 1945 bil 27. maj — nedelja. Ne vem, kako je bilo drugje po svetu, a na Koroškem se je takrat Vetrinjsko polje kopalo v pomladnem soncu, prav kakor letos Buenos Aires, samo z razliko, da je bilo letošnje sonce — jesensko.

Mlad domobranec sem poln upanja stal s svojo četo ob cesti, z vso opremo, le brez orožja, in čakal na angleški transport, ki naj bi nas popeljal v Italijo. Tam se

bomo združili z drugimi, ki mislijo, hočejo in upajo enako. Domo vino so zasedli komunisti, a vedeli smo, da je to le začasno. Slovenija ne more biti komunistična...

In res je bilo začasno. Letos, na cvetno nedeljo, se je pričel komunistični umik, ki še ni zaključen, ki še traja, a na katerega smo čakali, za katerega smo vedeli, da pride... takrat na Vetrinjskem polju.

Česar nismo vedeli, je bilo, kako dolga, trda in krvava bo še slovenska pot, predno bo privedla do tega dokončnega — umika, komunistične tiranije.

Nismo vedeli, kaj nas čaka...

Prišli so angleški tovornjaki. S petjem smo se poslovili od soborcev, saj smo bili prvi transport. Potem so nas peljali po zeleni koroški deželi tja do železniške postaje Podgorje. Na progi je stal dolg tovorni vlak, ki je bil obrnjen v smeri proti Podrožci... Razen angleških vojakov ni bilo videti žive duše. Tam so nam Angleži pokradli ure, nas naložili po 70 mož na tovarne vagone, zaklenili vrata in vlak je odpeljal.

V Italijo?

Za prvim ovinkom je krenil vlak v drugo smer, pod Karavan-kami na jugoslovansko stran.

Kmalu po tem smo se pričeli pripravljati na smrt.

Še danes domá nekateri govore o narodno osvobodilni vojni. Mi smo dobro vedeli, da je šlo takrat le za komunistično revolucijo. Poznali smo komunistične metode, vedeli smo, da zanje ne bo konca vojne, dokler s silo ne utrde svoje totalitarne oblasti. Vedeli smo, da zanje ne bo nikdar konec nasilja. Česar nismo mogli razumeti ne takrat ne danes, je, kako da Zahod vsega tega ni videl ali ni hotel videti.

Ko se je vlak, nekako ob petih popoldne, ustavil v Kranju, so partizani pričeli med kričanjem in psovanjem odpirati vagone. Cevi strojnic so nam zagrozile skozi napol odprta vrata. Pričeli smo izstopati. V prvem vozu, kjer so bili naši častniki, smo slišali strel.

Potem so nas med pretepanjem vodili v dolgi vrsti skozi Kranj, čez Jelenov klanec v taborišče. Na domobranskih čepicah smo še nosili slovenske zastavice. Rojaki, ki so nas stražili in preteпали, so imeli na kapah rdeče zvezde. Bili so vojaki partije — partizani.

V taborišču so nas postavili v dveh vrstah pred strojnico. Potem smo čakali... Pa ni prišla ura. Sledila je prva noč v ujetništvu. Takrat so pričeli nekatere med nami pretepati in mučiti. Nikogar nisem slišal, da bi prosil odpuščanja ali milosti, pa tudi nikogar, ki bi klel. Takrat je bila med nami jasna zavest, da je komuni-

zem zlo in da smo bili v samoočrambo prisiljeni. Ne spomnim se, da bi med nami le eden podvomil o pravilnosti in upravičenosti našega boja. Glede tega smo imeli mirno vest. Nekateri so med pretepanjem glasno molili. Zase vem, da sem se bal, če bom tako pogumen kot so drugi, kadar se bodo spravili name. A nisem bil postavljen na preskušnjo.

Naslednje jutro so krožili iz rok v roke redki molitveniki, ki so jih imeli nekateri še pri sebi. Vsak zase je prebral molitve za umirajoče.

Vse starejše od 18 let so kmalu odvedli iz taborišča. Nekateri so pravili, da jih vozijo v Škofovo zavode, drugi, da proti Kočevju. Nas, mladoletne, so stradali v istem taborišču do srede junija. Za nekaj mesecev smo pozabili, kaj je kruh.

Potem so nas odvedli peš skozi Kranj proti Šentvidu. Takrat so prebivalci na cestah le stali in gledali. Nihče ni več kričal ne psoval. Vedeli ali vsaj slutili so domobransko usodo. Veljko rojakov na Gorenjskem in Dolenjskem pa tudi v Ljubljani je vedelo, da domobranci moré, a so moljali. V Sloveniji se je pričela doba strahu, ki se šele zdaj počasi nehuje. A ljudje, ki so živeli preplašeni skoraj pol stoletja, ljudje, ki so gledali stran, ko so pobijali rojake, ljudje, ki so bili morda kasneje sami prisiljeni ovajati in zatajevati svoje prepričanje za ve-

čji kos kruha, se ne bodo mogli zlahka otresti strašne more, ki so jo sprejemali vase. Gola sprememba vlade ne bo dovolj. Treba bo globoke moralne preнове. Sloveniji bo treba izmoliti milost spoznaja in spreobrnjenja.

Doba komunističnega strahovanja ni pustila le gore čkostnjakov pod zemljo, pustila je tisoče nevidnih žrtev po vsem slovenskem narodu. Raztresla je slovensko gorje preko vse zemске oble.

Znano taborišče smrti na slovenskem je bilo v Teharjah. Škofovi zavodi v Šentvidu so bili podoben kraj. Kdo ve, koliko tisočev je šlo skozi Škofove zavode v smrt? To taborišče je bilo tako blizu Ljubljane, da bo težko verjeti tistim tedanjim oblastnikom, ki pravijo, da niso vedeli...

Pripeljali so nas tja in zaprli v dvorano, ki je bila nekoč namenjena študentovskim igram, nastopom, akademijam. Zdaj je v njej kakih 700 domobrancev hiralo od lakote in čakalo noč za nočjo, kdaj pridejo na vrsto, da jih odpeljejo. Zunaj po sobah, v kapeli, v razredih in nekaj časa celo po dvorišču so ležali izčrpani, pretepeni, od uši razjedeni ostanki domobranske vojske. Drug za drugega nismo vedeli, le včasih smo skozi razbite šipe opazili obraze sotrpinov, ki so jih gnali po hodniku. Tu in tam nam je kdo od njih skušal na daleč kaj sporočiti. Tudi žene in dekleta so bile zaprte tam, a smo jih videli le nekajkrat

skozi razbito okno. Čez dan so prihajali med nas partizani, iskali so znance, sovaščane, a ne da bi jim pomagali, marveč da so jih hitreje poslali v smrt. Nekatere so mučili... Le nekaj mladoletnih je ostalo za tiste dni, ko je bila razglašena „amnestija“. A še od teh, ki so jih končno izpustili, se jih mnogo ni privleklo do doma. Pobili so jih domači partizani.

Mene takrat ni bilo več v tej predsobi smrti. Odpeljali so me v centralne ljubljanske zapore. Določen sem bil za razpravo proti Slovenski legiji.

Potem je nastopila doba velikih procesov, ko so hoteli totalitarni oblastniki pokazati, da z ljudsko zaslombo dele „narodnim izdajalcem“ pravične kazni. Še danes nekateri rojaki verjamejo klevetam, ki so jih skovali partijski propagandisti tiste dni. To so bili procesi, vredni Moskve. Ko je naščuvano ljudstvo na neki razpravi zahtevalo za obtožence „smrt“ in se je partijski tožilec skliceval na voljo ljudstva, je bivša članica OF, advokatinja dr. Ljuba Prener, ki je takrat pogumno zagovarjala protikomunistične obtožence, sredi razprave upravičeno zaklicala: „Glas ljudstva je glas hijen...“ To se je godilo sredi Ljubljane v prvem letu po revoluciji.

Takrat so se nekateri sicer lahkoverni, a dobromisleči zavezniki komunistov že pričeli s skrbjo zavedati, kam vodi „sprememba slovenskega narodnega značaja“, ki

jo je obljubljala in propagirala
Osvobodilna fronta.

Trpljenje, ki ga je povzročila
revolucija, pa je segalo še dalje
po času in prostoru...

Doma so skozi desetletja neka-
teri svobodoljubni rojaki trpeli,
drugi pa s časom pričeli popušča-
ti in izgubljati upanje, češ, saj
ni izhoda.

Zunaj v svetu pa so rodoljubi
težko umirali na tujem.

Ko se spominjamo žrtev komu-
nizma, le malokdaj pomislimo na
tiste očete in matere, ki so polni
domotožja legali v grob, izkopan v
tuji zemlji. Najprej v Spittalu, v
Monigu, v Senigaliji, potem pa v
Avstraliji in Kanadi ter Ameriki
in tukaj med nami. Tudi njihovo
tiho trpljenje je posledica iste
krute revolucije.

Se spomnite, kako so si želeli,
da bi imeli v krsti vsaj peščico
slovenske zemlje? Se spomnite,
kako je bilo težko umirati na tu-
jem preživelim borcem, ki so u-
pali do zadnjega, da bodo še vi-
deli Slovenijo? Se spomnite, kako
je bilo, ko so prve domobranske
vdove pričele legati v grob in za-
puščati slovenske otroke v tujini?
Se spomnite, kako je včasih tež-
ko živeti in upati proti upanju,
pa zaupati v božjo pravičnost in
modrost sredi krivic, katerim ne
vidiš konca? Se spomnite vsega
tega...?

Pa na naše invalide, ki žive, kot
da bi bili pozabljeni, in so mnogi
res strašno zapuščeni, se spomni-

te nanje? Zanje ni borčevskih po-
kojnin, zanje ni odlikovanj, zanje
ni vsakoletnih slavnosti... Zanje
ni včasih niti dobre besede. Njih
delež je trpljenje, kakor da bi še
vedno delili usodo z onimi v Ro-
gu.

In vendar med nami ne gojimo
sovraštva, ne želje po maščeva-
nju... V tem skušamo posnemati
rajne junake. Želimo, da bi krivi-
ci spoznali svojo zmoto, da bi
med Slovenci spet zavladal mir,
veselimo se svobode, ki prihaja
ponovno med naš narod. Pozdrav-
ljamo vsak korak k resnični sprā-
vi, čeprav ne govorimo veliko o
njej. Vemo namreč, da sprava ni
sad slovesnih besed, temveč spo-
štovanja resnice in pravice med
svobodnimi ljudmi. Zato kot kri-
stjani obžalujemo vsako krivico,
ki jo je kdo od nas zagrešil. Iz
istega razloga pa po svojih naj-
boljših močeh še naprej pričamo
zgodovinsko resnico, kot smo jo
doživljali, in neutrudno terjamo
pravico.

Pravico mrtvim in živim!

Krivice, ki so se godile nasprot-
nikom komunizma med revolucijo
in po njej in mimo katerih ne mo-
remo in ne smemo, niso posledica
osebnih človeških napač ali neob-
vladanih strasti. Te, četudi težke,
naj rešuje vsak po svoji vesti. A
polpretekla doba je poznala hujše
in globlje zlo načrtnega zatiranja
idejnih in političnih nasprotnikov,
poznala je njih krvavo in moral-
no preganjanje, preračunan teror

in revolucijo, ukazan genocid in javno laž, organiziran prezir človekovih osnovnih pravic pa moralno in stvarno škodo na račun večine ljudstva... Te krivice kličejo po priznanju, obžalovanju in poravnavi.

Zahtevamo pravico, ker hočemo, da bi slovenski narod, da bi naš narod, rešen nepriznanih laži in neporavnanih krivic, zaživel iz zdravih korenin v vzajemnosti in miru. Preveč ljubimo slovenski narod, da bi molčali. Z molkom bi postali sokrivi zla.

Vemo, da pri našem pričevanju

in opominjanju nismo sami. Tisti, ki so umrli iz zvestobe Bogu in narodu, so z nami. Če smo zvesti našim junakom in mučencem, bomo prepričani, da oni so in bodo zvesti svojemu rodu z božjo milostjo in pomočjo.

Zato upravičeno upamo, da bo — morda prav kmalu — zasijalo nad našim narodom v vsej polnosti sonce svobode in pravice, katerega prvi žarki se po dolgih desetletjih temnih oblakov in krvavih zvezd že kažejo na slovenskem nebu.

Marko Kremžar

ŽALNA SLOVESNOST V KOČEVSKEM ROGU

„Družina“ (št. 24, 17. junija 1990), poroča, da bo v nedeljo, 8. julija, v Kočevskem Rogu v neposredni bližini ene izmed jam, kjer ležijo pobiti domobranci, žalna maša. Maševal bo nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar, za vse vojne in povojne žrtve, govoril med mašo in opravil simbolni pogreb.

Minister nove slovenske demokratične vlade za Slovence po svetu dr. Janez Dular pa bo 8. julija prispel v Buenos Aires na uradni obisk slovenske skupnosti. Pokroviteljstvo obiska je sprejelo naše osrednje društvo Zedinjena Slovenija.

Na izrečno željo prof. Lojzeta Peterleta, g. Ivana Omana ter slovenske vlade naj bi bili vsi Sloven-

ci po svetu duhovno združeni ob dejanju narodne pomiritve in simbolnega pokopa žrtev v Kočevskem Rogu.

Tako se bomo zbrali predvidoma v nedeljo, 8. julija, zvečer v Slovenski hiši, kjer bo maša za vse žrtve vojne in revolucije, nato pa bosta govorila v dvorani minister Dular in predstavnik naše skupnosti.

1. julija 1990.

Tebi, Oče, v spravni dar

(Na domobraskih proslavah v Slomškovem domu so se od leta 1985 dalje pri sv. maši brale prošnje, ki jih objavljamo na tem mestu. — Op. ured.)

Dogodki izpred 45 let, ki se jih spominjamo tudi letos, so globoko posegli v življenje prav vsakega izmed nas. Prizadeli so in še prizadevajo ne samo starejše, ki so tedaj morali na pot, ampak tudi vse mlajše, ki so se rodili kasneje in se še danes rojevajo zunaj domovine svojih staršev. Zato vsi skupaj zavzeto prosimo Boga, edinega gospodarja človeške zgodovine:

● Da bi Slovenci poznali in cenili odrešitveno moč človeškega trpljenja, darovanega s Kristusom nebeškemu Očetu...

● Da bi se zavedali, da Bog nikdar ne ostane dolžnik, temveč da stotero poplača še vsako dobro misel, kaj šele trpljenje, če mu ga sinovsko darujemo v spravni dar...

● Da bi spomin na največjo slovensko narodno nesrečo v nas kreopil zaupanje v božjo Previdnost in sinovsko vdanost Očetovi volji, ki kljub človeški upornosti in nepokorščini dospje svoje vélike namene...

● Da bi žalost desetisočev, ki so tedaj zapuščali domove, izprosila, da bi Slovenci ne izgubljali večne domovine v nebesih...

● Da bi s takšnim strahom, ki je pred 45. leti navdajal svojce vrnjenih domobrancev in civilistov, ko je bilo potrjeno, da so bili izročeni v mučenje in smrt, tudi danes trepetali za večno usodo vsakega rojaka, ki zaide na krivo pot...

● Da bi strašno trpljenje tistih tednov, kateremu so priče kočevski in teharski, škofjeloški in drugi slovenski gozdovi, bila vredna cena in jamstvo našemu narodu za njegov življenjski obstoj, pa tudi za njegovo zvestobo Bogu in pravi veri...

● Da bi trpljenje po ječah, v nekdanjih škofovih zavodih in drugih šolskih poslopih, spremenjenih v ječe, pomagalo najti vsem Slovincem pravo pot resnice in ljubezni...

● Da bi telesno in duševno trpljenje skrivačev ter protikomunistično mislečih rojakov, ki so ostali brez vsakršne pravne zaščite v zaslužnjeni domovini, predanih na milost in nemilost novih, maščevalnih gospodarjev, utrdilo v Slovencih smisel za pravico in voljo za poravnano krivic...

● Da bi trpljenje zaradi revolucije in vojske razbitih družin ter nasilno ločenih družinskih članov in domotožje teh dolgih let begun

stva naših očetov, mater in otrok izprosilo za slovenski narod svobodo, mir in srečo...

● Da bi duhovne dobrine, ki smo jih prejeli begunci v taboriščih, še dolgo reševale slovenske zdomce po svetu za narod in Boga...

● Da bi začetne težave in mučno vživljanje zdomcev v nove razmere po raznih državah sveta, pomagalo najti pot do lepših časov za vse narode sveta, tudi za slovenskega...

● Da bi se Slovenci zavedli še ene krivice... Da je bil teh 45 let tudi Bog begunec, da je bil tudi On pregnan iz javnega življenja Slovenije. Da bi tudi mi imeli voljo in pripravljenost pomagati domovini, da se tja vrne Bog in zavlada slovenskim srcem...

● Da bi nam iz srca privrela zahvala... Hvala, Oče, za vse trpljenje teh desetletij! Hvala Ti za našega dragega škofa Rožmana! Hvala ti za zvesto spremljevalko na našem križevem potu, tolažnico in pomočnico, Jezusovo in našo duhovno mater Marijo!

Stane Snoj

VRAČAL SE BOM H KORENINAM

Vračal se bom h koreninam,
k ljubezni do te zemlje,
k svobodi naših dedov,
k pojoči govoric ljudstva
s soncem v srcu in v očeh.

Tu smo se utaborili
in prižigali kresove,
tu smo pili čiste vire
in se vzpenjali k vrhovom
naših hrepenenj.

Tu smo zasejali
zdrava zrna
narodove samobitnosti,
poštenja in omike,
ponosa in časti.

Vračal se bom h koreninam
in v neokrnjeni zavezi
z bratji in sestrami
zidal in prenavljal
vseobsegajoči dom.

SPET SI BOMO SEGLI V ROKE

Lahko odpustimo,
pozabiti ne moremo.
Obvezuje nas
zgodovinski spomin.

Grobove so prekrile trave,
drevesa so pognala iz semen,
vetrovi so prečistili planjavo,
sonce vsepočez prežarja svet.

Spet si bomo segli v roke
in si pogledali v oči,
začutili bomo enost
naših teženj in iskanj.

Različni smo in bomo,
vendar rojeni
iz iste sreče in strasti,
sestavljani iz istih kit.

Skupne so nam korenine
in dedni zakladi duha,
skupna sta nam pot
in zadnji cilj.

Stanko Janežič

Prvi korak v demokracijo

V Sloveniji je enopartijska oblast pokopana. Vzbrstela je demokracija, ki pa bo morala do svojega polnega razcveta še prek številnih ovir. K tamkajšnjemu dogajanju nekaj opazovanj.

Da so dali na prvih demokratičnih povojnih volitvah naši rojaki toliko glasov komunistični partiji, ki ima na svoji vesti neizmerno gorje revolucije in neštete krivice v povojnem času, je za slovenski značaj žalostno. S takšnim ravnanjem si niso postavili ravno spomenika pokončnosti.

Da so poleg tega izbrali za republiškega predsednika partijca, je nič manj turobno. Obenem se ni mogoče načuditi, da si je ta gospod sploh upal kandidirati. Kaj ni kot partijski šef odlično pomagal vzdrževati družbeno ureditev, ki je Slovencem nezakonito jemala demokratične svoboščine, kar je v naši narodni zgodovini ena največjih krivic, ki jih je kakšen Slovenec prizadejal ostalim Slovencem? Da je omenjenemu gospodu k izvolitvi čestitala tudi slovenska Cerkev, je vsaj močno začudljivo.

Nastopni govor predsednika skupščine Republike Slovenije dr. Bučarja bo zaradi klenosti mislil dabil v analih slovenske politične zgodovine prav gotovo častno mesto. Gospod je slovenski partiji brez ovinkov povedal, da je ona državljansko „vojno začela z na-

menom, da si prisvoji monopol oblasti in... po svojih predstavah preoblikuje narodovo usodo“. To je bila zmota, ki pomeni v naši zgodovini hujšo nesrečo kot mnoge katastrofe. V dosedanji družbeni ureditvi je bilo treba nasprotnike tudi fizično izbrisati. Ljudje je bilo treba razosebiti, vzeti jim dušo. Celó pred svojimi lastnimi državljani je morala varovati državo policija, kar je bila krona tega sistema. Gospodarski polom bo velik, še hujše pa bodo moralne posledice polstoletnega mračništva.

Kako težko se partija poslavlja od oblasti! Ko je ljubljanska televizija s prvega zasedanja skupščine poročala tako, da je to skupščino smešila, ker pač ni več partijska, in je znani oporečnik Janša to označil za labodji spev takšnega poročanja, je nastal med novinarji takšen vik in krik, da ga je Janša po pravici imenoval histrija.

Kot rečeno: pot do polne demokracije bo še dolga. A prvi koraki so storjeni, hvala Bogu!

(Naša luč, 1990/6)

NAMEN APOSTOLSTVA MOLITVE ZA AVGUST

Za duhovnike da bi v vsakdanjih težavah znali razplamteti žar božje milosti, ki so jo prejeli pri posvečenju.

Pogled na razmere v Sloveniji

Nekaj misli kot uvod k razgovoru ob okrogli mizi Slovenske kulturne akcije
v Slovenski hiši v Buenos Airesu 16. junija 1990

Doživljamo dobo velikih družbenih pretresov v Srednji in Vzhodni Evropi. Naša Slovenija je del Srednje Evrope in zato v središču spreminjanja, ki pa ima v vsaki deželi svoje značilnosti, prednosti in ovire.

Kljub hitrosti družbenih sprememb v deželah nekdanjega „real-socializma“ te vendarle še niso končane. Ob izvotljeni ideologiji in izčrpanem gospodarskem modelu smo priče prvega „potresnega sunka“ v vladavinah komunističnih partij. Ta družbeni pretres je marsikje zrušil zunanjo „nad-zgradbo“, malokje pa je porušil temelje, ki si jih je zgradil stari totalitarni sistem.

1. Če pogledamo na slovenske razmere iz zemljepisne razdalje, vidimo nepretrgano vrsto premikov in sprememb.

Kvalitativna presoja tega spreminjanja pa ni lahka.

- Spremembe **ustanov**: so nekatere resnične in globoke; druge pa navidezne in površinske.

- Spremembe **ljudi**: so v nekaterih primerih spre-

obrnjenja k novim vrednotam;
v drugih le oportunistem;
včasih pa varljiva taktika bivših totalitarnih oblastnikov.

Le čas bo prinesel možnost jasne presoje. Besede, ki spremljajo spremembe, lahko resničnost odkrivajo ali pa jo tudi zastirajo. Držati se bo treba svetopisemskega pravila: Po njih sadovih jih boste spoznali.

Pričakujmo dejanj in sadov v prepričanju, da bo do nadaljnjih globokih sprememb prišlo zaradi življenjske sile, ki je v narodu. Česar ne vemo, je, kako in kdaj se bo to zgodilo.

2. Naš pogled na Slovenijo je danes tak (kakor je vedno bil. To je pogled ljubezni do slovenskega naroda.

Tak pogled vsebuje po svoji naravi:

- **Upanje**, da bo Slovencem mogoče o svojem narodu svobodno odločati.
- **Skrb**, da se bomo v svobodi odločali prav.
- **Razumevanje** stvarnosti, težav in tudi napak.

— **Kritično presojo** kulturnega, gospodarskega, političnega in moralnega stanja v narodu.

— **Pripravljenost na nevsiljivo pomoč** s tem, kar smo in kar imamo.

3. Zavedamo se, da doživljamo prelomnico v slovenski zgodovini. Po pol stoletja nesvobode stopamo v dobo političnega pluralizma in demokracije.

Čeprav pretekle volitve niso bile poštene, ker je sistem razpolagal s časom, sredstvi, kadri, medtem ko je opozicija morala improvizirati volilno kampanjo brez sredstev in priprave nanjo, so bile vendarle svobodne ter predstavljajo resničen korak v smeri proti polnopravni slovenski demokraciji.

Vemo pa tudi, da demokracija odpira možnosti za družbene spremembe, a da ne predstavlja nobene nujnosti. Demokratični sistem omogoča izbiro med resničnimi in navideznimi rešitvami ter postavlja ljudstvo pred svobodne odločitve.

Pred slovenskim narodom se odpirajo med drugimi tudi možnosti za novo rast, za novo sožitje, za nov družbeni in gospodarski red, za državno suverenost.

Vendar demokracija brez odločitev ostaja le prazen okvir. Za dobro in pravočasno izrabo odprtih možnosti pa se bo treba potruditi in premagati veliko ovir.

4. Zunanje ovire za zdrav družbeni razvoj v Sloveniji niso nove.

— Jugoslovanski komunizem še ohranja svojo moč.

— Jugoslovanski centralizem še vedno obstaja.

— V Evropi še obstajajo nekdanje napetosti pa tudi ambicije raznih narodov, ki uporabljajo za dosego svojih koristi danes le drugačna sredstva kot nekoč. Topove in tanke nadomeščajo kultura, kapital in politika. Tudi demokratične stranke se bodo morale krepko upreti zunanjim vplivom sorodnih gibanj iz držav, ki zasledujejo slovenskim nasprotno koristi.

Ni mogoče misliti, da bi nam kdo ponujal politično samostojnost ali pomagal pri kulturni in gospodarski rasti. Za to se moramo odločiti sami in biti pripravljeni plačati za vse tudi odgovarjajočo ceno.

5. Notranje ovire za naš družbeni razvoj v demokraciji tudi niso majhne.

— Štiridesetletno pranje možgan v okviru totalitarne države ima lahko težke posledice med prebivalstvom. Posameznikom, na primer, utegne zmanjšati samozavest in čut odgovornosti. Nekateri pa zaradi istega vzroka težko ločijo med usledinami partijskih dogem in med resničnostjo.

— Preimеноvani komunisti iščejo načinov, kako ohraniti v novih razmerah tako pridobljene koristi kakor oblast. Pripravljeni bodo odvreči marsikak balast, a ohranjajo še vedno važna področja družbenega ogrodja. Še vedno so

Slovenija

Moja dežela

najbolj organizirana politična skupina v Sloveniji. Zaenkrat demokrati niso niti poskušali slediti zgledu demokratičnih Nemcev po drugi svetovni vojni, ki so odpravili nacistično totalitarno strukturo v hitrem in doslednem postopku.

— Gospodarska kriza, ki je posledica komunističnega režima, še ni izbruhnila v Jugoslaviji z vso močjo. Slovenija bo pri tem gospodarskem polomu bolj prizadeta kot recimo Srbija, ker je industrijsko bolj razvita. Nova demokratična vlada bo morala gasiti gospodarsko socialni požar, ki ga ni zakrivila. Ker pa v sedanjih razmerah in po sedanji ustavi nima dovolj oblasti niti sredstev, bo nosila odgovornost brez vsake možnosti za rešitev tega globokega družbenega problema.

— Potrebne družbene reforme lahko temelje le na novi slovenski ustavi. A tudi nova ustava sama na sebi še ne pomeni reform. Potreba bo novih volitev, kjer bodo stranke morale nastopiti s konkretnimi predlogi za družbene

spremembe. Tako bo ljudstvo resnično dalo parlamentu mandat za temeljne reforme.

6. Stari in novi na političnem odru v Sloveniji imajo sicer enake pravice, a se nahajajo v zelo različnem položaju.

Stari, ne nujno po letih, so bivši ali preimenovani partijci. Ti ljudje so edini, ki imajo v Sloveniji politične izkušnje ter so vajeni javnega delovanja. Predstavljajo še vedno homogeno, čeprav ne več „monolitno“ družbeno skupino. Morda jih bo obramba koristi povezovala temeljiteje kot nekoč ideologija.

Novi so idealisti, demokrati, a v veliki večini neizkušeni posamezniki, ki jim je še nedolgo tega beseda „organiziranost“ zvenela neprijetno. Večina nima trdnih teoretičnih osnov, ker so se za družbena vprašanja pričeli zanimati šele pred kratkim. Treba pa je priznati, da se novi hitro učijo in da se jim z vsakim dnem ostri čut za realnost in njene nevarnosti.

Treba je upoštevati tudi stare koristi in nove strahove, ki otežkočajo delo demokratični vladi.

Stare koristi, ki so spremembam upirajo, niso doma le med partijci. Vsak, kdor prejema od države več, kot zasluži z delom, se spremembam upira. In državni uslužbenci, ki danes „pomagajo“ novi demokratični vladi, verjetno niso izjema.

Novi strahovi, ki ustvarjajo ne-

zaupanje do sprememb, pa so na primer:

- strah pred obračunavanjem,
- strah pred odgovornostjo,
- strah pred večjo delovno zahtevnostjo,
- strah pred brezposelnostjo,
- strah pred absolutnimi vrednotami.

Vsi ti in podobni strahovi so razumljivi, a niso upravičeni. Vendar dokler jih družba ne premaga, jo bodo hromili.

Zato potrebujeta tako družbena kakor moralna preosnova v našem narodu predvsem časa pa vztrajnosti, potrpežljivosti, prepričevanja, vzgoje, dobrohotnega zгле-da... in spet časa.

In vendar za bistvene odločitve ne razpolagamo s časom.

Izvoljeni vodniki bodo morali zato ukrepati hitro in po svoji vesti in na ta način pripraviti pot dolgoletni družbeni preosnovi.

Pri tem pa bodo potrebovali pomoč vseh dobronamernih rojakov.

7. Prav je, da se vprašamo, kakšna je naša pripravljenost na že omenjeno „nevsiljivo pomoč“ nastajajoči slovenski demokraciji?

— Najprej priznajmo, da nimamo odgovorov na vsa vprašanja niti sredstev za reševanje vseh težav.

— Kljub omejitvam, ki jih poznamo, pa moremo vendarle pomagati pri procesu družbene preosnove v našem narodu.

— Pri tem seveda upoštevajmo, da v domovini:

- nekateri našega sodelovanja ne žele;
- da bi si drugi našega sodelovanja želeli zaradi tega, kar mislijo, da imamo; to so v prvi vrsti investicije in mednarodne zveze;
- in da so tudi taki, ki si našega sodelovanja žele zaradi tega, kar smo.

Pričetek vsake res koristne pomoči domovini se prične v tej točki, da nas rojaki doma žele sprejeti zaradi tega, kar smo. Zato je naša naloga iskati stike v prvi vrsti s tistimi, ki tako mislijo in žele. Le na ta način se lahko medsebojno oplajamo in si pomagamo za rast slovenstva tu in tam.

Te vrste sodelovanje med rojaki, ne glede na kraj bivanja, je poleg pričevanja o preteklosti stalno poslanstvo Slovenije v svetu.

Povezava med Slovenijo v svetu in Slovenijo na domačih tleh mora biti vez med enakopravnimi subjekti. Le tako razmerje bo sprostito kulturni, gospodarski, politični in demografski potencial slovenskega zdomstva in ga usmerilo v skupno dobro. Pomoč, sodelovanje med posameznimi deli naroda naj raste iz medsebojnega spoštovanja in sprejemanja skupnih vrednot.

Pred več ko 10 leti je bilo med nami zapisano, da ima Slovenija v svetu tri naloge:

- ohranjati v svetu slovensko

demokratsko tradicijo, dokler je narodna glavnina pod tiranijo partije;

— pričevati resnico o naši preteklosti, ki je doma deloma zamolčevana, deloma pa predstavljena neresnično in krivično;

— širiti v svetu poznanje slovenske problematike in tudi slovensko kulturno, gospodarsko in politično prisotnost.

Prvo od omenjenih nalog že prevzema nase domovina. Druga bo stalna dolžnost vseh rojakov, ki

izhajajo iz tabora, ki se je med revolucijo boril za svoje preživetje, za pravico do demokratične ureditve, za svobodo vere in spoštovanje človekovih pravic, ne glede na to, kje žive. Tretja naloga Slovenije v svetu pa v novih razmerah z vsakim dnem pridobiva na pomembnosti.

Kar se v teh časih dogaja v slovenskem narodu, je pričetek nove dobe tako za rojake doma kakor za Slovence v svetu.

Marko Kremžar

Hvalnica svobodi

Hvalnico pojem Svobodi.

Po kapljicah je dotekala
od prvih stoletij v zavest
k zemlji priraslega ljudstva,
le tu in tam v tihotnem curku,
dokler ni izvirek usahnil.

Prebujeni od novih zarij
odpiramo veke
in se zaziramo v dalj
in prisluškujemo skrivnim
šepetom
in nežnim stopinjam.

Pridi, neznana, ljubljena!
V pušči in dežju
smo hrepeneli po tebi,
dolge noči smo te klicali,
onemogli, polmrtni
smo upali in verovali.

Po trpkih izkušnjah
zablod in zatiranj
je tudi v deželi hlapcev

dozorel čas
za tvojo besedo, Svoboda.

Spregovori na glas,
sestra Svoboda,
najbolj vsem majhnim,
teptanim, prestrašenim,
zapoj in zavriskaj jim na uho!

Pomiri nam srca,
razsij našo pot,
naj v tvoji svetlobi
doživlja sproščeno rast
narod — občestvo.

Vem, da si krhka.
Vem, kako izrabljajo tvoje ime.
In vendar si Sonce
in Pesem in Blagoslov.
Ostani za vedno.

Hvalnico pojem Svobodi.

Stanko Janežič

Vera pod komunizmom

Arhivi odpirajo nove strani zgodovine. — Kdaj bodo rehabilitirani slovenski duhovniki?

Ta tekst ne bo vseboval nobenih novih zgodovinskih dejstev. Z njim hočem le opozoriti na povsem očitna dejstva iz naše polpreteklosti.

Med vojno in po njej so bili določeni ljudje preganjani ter obsojeni na dolge zaporne kazni, nekateri pa tudi usmrčeni. Po 45 letih je zato menda že čas, da se ovemo svoje pozicije ter si povemo v obraz nekaj golih resnic.

Najprej moram seveda čestitati ljubljanskemu Dnevniku, da je 26. maja objavil odgovor ljubljanskega škofa **Gregorija Rožmana** iz leta 1946 na obtožnico proti njemu. **Arhivi in ljudje se odpirajo.** Ljudje, ki so obremenjeni, se hočejo izpovedati. Bog ima rad čimbolj čiste ljudi. Tega se naj čimprej ovejajo nekdanji vosovci, oznovci, knojevci, udbovci in kar je še podobnih, da ne bo prepozno. Za njih seveda!

Sedaj je skrajni čas, da se slovenski arhivi reorganizirajo. Arhiva CK ZKS in RSNZ sta naenkrat postala popoln anahronizem, zato je pričakovati, da se bosta v kratkem ukinila ter svoje arhivske fonde predala Arhivu Republike Slovenije in arhivu pri Inštitutu za novejšo zgodovino. Daleč najpomembnejši je seveda

arhivRSNZ, saj že dolgo čakamo na arhivske dokumente, ki so med ključnimi za razumevanje naše polpreteklosti in sedanjosti. Gre predvsem za **arhivirano gradivo varnostno-obveščevalne službe OZNE in KNOJ**, za arhiva o **Šmajdu, Rupniku, Nagodetu, o duhovniških procesih** itd.

Pred nami so torej prvič po 44 letih Rožmanovi odgovori na obtožnico. Ko jih beremo, smo lahko osupli, s kakšno lahkoto in redkobesednostjo je škof Rožman zavrnil vsa očitana mu dejanja v obtožnici. Redkobesedno zato, ker bi si mirno lahko privoščil obširnejše komentarje, pa je verjetno menil, da so goli stavki zanižkanja, logičnega izpeljevanja, opozarjanja na povsem nesmiselne in izmišljene stvari, dovolj, da javnosti pove (svojo) resnico. Kot izobrazhenec in kot škof ljubljanske škofije je verjetno menil, da je dovolj in da nima smisla zgubljeni besedi za kakršenkoli širši zagovor oziroma demanti vseh očitkov iz obtožnice, saj bi tako le dajal ničvredni obtožnici pozornost, ki si je nikakor ne zasluži.

Človeka naravnost osupne, na kakšen način so hoteli škofa Rožmana inkriminirati, s kakšno šibko, in za povrh še izmišljeno ob-

tožnico se je „nova“ oblast lotila odstranjevanja svojih nasprotnikov. Med vojno in tik po njej je bilo „lahko“: krogla v tilnik, sedaj, na prevnem nivoju je lahko zmagovala le s konstrukti. Obtožnica, takšna kot je, nam o tej oblasti pove dvoje: da je bila skrajno primitivna in nasilna ter objestno zaverovana v to svojo moč nasilja. Opita z nenadno zasedbo oblasti pa je pozabila, da ta ne traja večno.

Kolikor vemo, tudi Nova revija pripravlja ponatis Rožmanovega odgovora, za nameček pa še komentar škofovega medvojnega tajnika Stanislava Leniča.

Vsekakor so zelo zanimive ugo-

totovitve, ki jih je škof Rožman zapisal v reducirani obliki v sklepu svojega odgovora na obtožnico: „Končno odkrito izpričujem, ča sem videl v brezbožnem komunizmu, popolnoma v smislu enciklike „Divini Redemptoris“, največjo nevarnost za krščanstvo in za krščansko življenje mojega naroda, nevarnost za časno in večno srečo, kakor doslej v tisočtristoletni zgodovini naroda ni nikdar poprej obstajala.“ Ni nam bilo treba čakati na leto 1990, da bi lahko podčrtali takšne katastrofalne ugotovitve, kdor je bil pošten, je povsem jasno vedel že na začetku vojne.

Kdo je Rožmanu diktiral obnašanje do komunistov?

Če je škof Rožman povlekel kakšno ne prav politično modro potezo, kot na primer, ko je šel na domobransko prisego, čeprav bi tja poslal lahko namestnika oziroma kogarkoli iz hierarhije pod sabo, pa me zelo veseli, da je odkrito napisal to, kar je o komunizmu napisati bilo potrebno. Namreč, že marca 1942 je moral pokopati študenta Jaroslava Kiklja in Franca Župca, maja 1942 pa še velikega Slovence **dr. Lamberta Ehrliča** — med temi pa še na desetine in desetine drugih Slovencev, ki jih je zahrbtno morila po Ljubljani **kompartijska eksekutiva VOS**. Mimogrede: letos smo prvič po 45 letih pred Ljudsko kuhinjo na Streliški ulici v Ljubljani položili venec rož in prižgali sveče na me-

stu, kjer se je porajala državljanska vojna na Slovenskem — dr. Ehrlichu v spomin. Slovenski komunisti so se skrbno spravili za vrat slovenski Cerkvi. Pred kratkim ponatisnjena knjiga **Kri mučencev**, ki je prvič izšla v Ljubljani leta 1944, vsebuje imena 34 duhovnikov ljubljanske škofije, ki so ji komunisti pobili do leta 1944. Ti duhovniki pa niso bili le pobiti, ampak pred tem po večini tudi mučeni na najbolj krute načine, kar si jih je človek lahko izmislil. Zato sem vedno imel pi-sanje kakšnega Ivana Jana o škofu Rožmanu (na primer njegov podlistek v Delu „Resnična podoba škofa Rožmana“) za skrajno podlo početje.

Že v knjigi **Črne bukve**, ki je prav taklo izšla že leta 1944, kot tudi v trilogiji Matije Škerbca **Krivda rdeče fronte** (v kratkem jo bomo prav tako ponatisnili), povsem jasno vidimo, koliko cerkvenih objektov so komunisti uničili — poleg ljudi seveda. Morda bi kdo porekel češ, bila je vojna, vendar so komunisti pobijali ter rušili verska znamenja in cerkve tudi po vojni — v miru. Marsikje nas razvaline nekdanjih cerkva še danes opozarjajo na vdor barbarstva na slovenska tla (npr. na Kureščku), ponekod pa so cerkve čisto do tal porušili.

Zakaj so jih zapirali?

Po vojni so obsodili na dolge zaporne kazni in pozaprlji okoli 200 duhovnikov, ali, kot je zapisal

Jožko Kragelj v Družini (29. maja): „Mnogim duhovnikom so preprosto zaprli usta tako, da so jih sneli z župnij in jih potisnili v samotne celice, bunkerje, taborišča. Tako je v Sloveniji okrog 200 župnij ostalo brez duhovnika. Hoteli so narediti razdor v slovenski Cerkvi. Zasejali so zmedo. Nekateri duhovniki so med zaslišanji pod duševnim in fizičnim pritiskomomagali; zlomili so jim hrbtenico. Tudi v svobodnem življenju niso smeli misliti s svojo glavo.“

Nekdanji udbovski zasliševalec teh duhovnikov, Zdenko Roter, je v Mladini (25. maja) razvrstil zaprte duhovnike v nekakšne štiri vrednostne skupine, s čimer je seveda hotel današnjega površnega bralca zmanipulirati, češ da je bilo veliko duhovnikov zaprtih po pravici. Zato bi bilo od dr. Roterja pošteno, če bi sedaj še povedal, koliko duhovnikov je spadalo v prvo skupino, ki je, po njegovem, najbolj obremenjujoča? Časopis Družina je eno leto vsak teden objavljajal podlistek enega od po vojni zaprtih duhovnikov Jožka Kragelja. Že samo zaradi tega, kar Kragelj opisuje v „Mojih celicah“, bi se dr. Roter lahko pogreznil zaradi svojih „še vedno svežih“ misli v Mladini. Med drugim je Jožko Kragelj v svoji pripovedi zapisal naslednjo ugotovitev: „Fašisti so preganjali duhovnike in jih pošiljali v internacijo, ker so vedeli, da imajo velik vpliv na ljudstvo, da ovirajo njihove raznarodovalne načrte. In zdaj, ko smo se

rešili fašizma, nas preganjajo lastni ljudje in nas postavljajo pred sodišča. Zakaj? V čem smo jim napoti? Ali se nismo borili za narodno osvoboditev? Je torej le res, da jim gre za zmago komunizma, brezboštva? Potem je razumljivo, da smo jim duhovniki v napoto.“ Malo naprej v „Mojih celicah“ pa je zapisal še naslednje: „Javni tožilec je zahteval za vse obtožene najvišje kazni. Dejstvo je, da je Kobal dobil osemnajst let, Hlad šestnajst, drugi pa po deset in manj. S tem je bilo „zadoščeno pravici“ in Tolminska je izgubila za nekaj let pet duhovnikov, ki so skupno odsedeli skoraj štirideset let. To pomeni za dušno pastirstvo štirideset let verouka manj, toliko pridig in toliko maš manj. Dovolj časa, da bi vcepili ljudem drugačno mišljenje, drugačne ideje, drugačen nauk, kot ga uči evangelijski

— nauk Marxa in Engelsa! Ali so dosegli svoj cilj? Ne! Nasprotno! Med ljudmi so zasejali mržnjo do vsega „novega“. In načrti, ki so jih delali, so drug za drugim propadli.“

Kakršenkoli komentar ob Kragljevih in Rožmanovih mislih, ki sem jih navedel, je ob vsej vednosti, ki jo (že) imamo o komunistični revoluciji in kasnejši protirevoluciji, povsem odveč.

Skratka, slovenske duhovnike, ki so bili žrtev komunistične revolucije, je potrebno rehabilitirati, posmrtno ostanke ljubljanskega škofa Gregorija Rožmana pa pripeljali nazaj v njegovo domovino, kamor edino spadajo. Prazno mesto ob drugih ljubljanskih škofih na ljubljanskih žalah čaka...!

Ivo Žajdela

(Demokracija, Ljubljana, 5. 6. 90)

Ali se bo Albanija cdprla?

11. maja je generalni tajnik OZN Pérez de Cuellar obiskal Albanijo. Po končanem obisku je na tiskovni konferenci povedal, da albanski režim pretehtava možnosti, da bi spet odprl leta 1967 zaprte cerkve in druge bogoslužne prostore. Tak vtis je dobil v pogovorih z albanskim vodstvom.

Albanski ministrski predsednik Adil Carcani je dejal pred parlamentom, da bodo ustavili protiversko propagando, da „verska propaganda“ ne bo več kazniva kot „prestopki proti državi“, zatrdil pa obenem, da bo

Albanija še naprej ostala ateistična država.

Umrl je kardinal Vaivods

27. maja so pokopali v Rigi v Litvi kardinala Julijansa Vaivodsa ki je umrl pri 95 letih. Kot duhovnik je deloval na raznih litovskih župnijah ob meji z Belorusijo. Sovjetski režim ga je obsodil na nekaj let zapore v zloglasnem taborišču v Moldaviji. Leta 1960 je prišel na svobodo in postal stolni župnik v Rigi. Pavel VI. ga je 1964 imenoval za škofa v Rigi in Ljepaju. Janez Pavel II. pa leta 1983 za kardinala.

Iv življenja Cerkve v srednji in vzhodni Evropi

Krščevanje odraslih v Sibiriji

Ruski center v Bruslju, ki ga vodi naš rojak msgr. Ilc, je pred kratkim imel za gosta pravoslavnega župnika iz Novosibirska. Ta je povedal, da ima njegovo mesto že več kot milijon prebivalcev in da zbuja krščanstvo med ljudmi vedno večje zanimanje. On sam je v 1 letu krstil nad 3 tisoč oseb.

Maša na Rdečem trgu

Skupina uglednih sovjetskih poslancev in umetnikov se je obrnila na sovjetsko vlado, naj dovozi maše na Rdečem trgu in v Kremlju. Kot piše Literaturna gazeta, se je ta skupina zavzela tudi za to, da bi režim vrnil ruski pravoslavni Cerkvi cerkev sv. Bazilija na Rdečem trgu in kremeljske cerkve. Poleg teh cerkva pa naj država vrne vse „spomenike verske kulture“ in omogoči ureditev verskih muzejev.

Spet diplomatski odnosi med češkoslovaško in Vatikanom

Apostolski sedež in češkoslovaška vlada sta 19. aprila obnovili diplomatske odnose na ravni nunciature oziroma veleposlaništva. Vlada v Pragi je takoj po razglasitvi državne neodvisnosti leta 1948 navezala stike z apostolskim sedežem, a leta 1950 je

komunistični režim preprosto pregnal nuncijska.

Solženicinovo darilo

Ruski pisatelj Aleksander Solženicin, ki že več kot 15 let živi v ZDA, je sklenil, da bo 2 milijona rubljev, ki jih je dobil kot izkupiček od prodaje zelo brane knjige Arhipelag Gulag, namenil za obnovo samostana Solovki. Denar od prodaje knjige v SZ bo izročil ustreznemu cerkvenemu skladu, iz katerega bodo potem jemali za prenovitvena dela samostana Solovki, ki je bil za časa Stalina spremenjen v delovno taborišče. Ta samostan je nastal v 16. stoletju in je bil eno od središč ruskega krščanstva. V dvajsetih letih našega stoletja pa so na šestih otokih arhipelaga Solovki uredili „najstrašnejše od gu'agov“ — taborišče za politične oporečnike, ki ga v svoji knjigi tudi opisuje Nobelov nagrajenec za književnost Solženicin.

Romunija in Vatikan

Romunija in apostolski sedež bosta obnovila diplomatske odnose, ki so bili prekinjeni pred 40 leti. Komunistične oblasti v Bukareti so v začetku leta 1951 zadnjega začasnega voditelja nunciature v Bukarešti ameriškega nadškofa O'Hara izgnale iz dežele. Ta nadškof je tako za Cerkev

latinskega kot tudi bizantinskega obreda skrivaj posvečeval škofe, da bi zagotovil preživetje obeh Cerkva pod stalinističnim režimom.

O ponovnih diplomatskih stikih sta se v Bukarešti pogovarjala vatikanski „minister za zunanje zadeve“ nadkof Angelo Sodano in romunski minister za zunanje zadeve Sergiu Celac. Novico je objavil romunski radio 30. aprila.

Boji se za Cerkev

Tiskovni predstavnik madžarske škofovske konference Laszlo Lucacz se boji, da Cerkev na Madžarskem ne bi zapravila možnosti, ki so jih prinesle politične spremembe. Ta Cerkev se je več kot 40 let borila za preživetje in se je v tem času privadila na utesnjenost in tudi na lažgodnost, ko ji je bila odvzeta lastna pobuda. Sedaj je odločilnega pomena, ali bo lahko izpolnila zlasti pričakovanja ljudi na socialnem in vzgojnem področju. Nujno je treba razviti takšen pastoralni načrt, ki bo obsegel vso deželo. Na Madžarskem živi 7 milijonov katoličanov od 10 milijonov prebivalcev.

Prva redovna hiša v ČSFR

Mati Terezija iz Kalkute je 14. maja odprla prvo redovno ustanovo svoje redovne skupnosti v češkoslovaški federativni republiki in sicer v mestu Čadžu. To mesto je v tistem delu Slovaške, ki spada med najrevnejše. V njej dela 5 sester: ena Poljakinja in 4 Indijke. Skrbele bodo za najbolj uboge ljudi. Ustanovite-

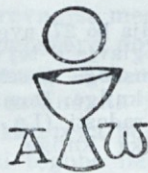
ljica Misijonark ljubezni do bližnjega, ki jo je med obiskom v ČSFR v Nitri ob škofu Janu Korecu pričakalo kar 20.000 ljudi, upa, da se bodo njeni redovni skupnosti pridružile tudi novinke iz Češke in Slovaške in tako omogočile, da bo začeto delo tam dobro napredovalo in se razširilo. Mati Terezija je obiskala tudi predsednika Václava Havla in mu podarila rožni venec in Marijin kipec.

Nadškof Colasuonno v Kremlju

Sovjetski predsednik Mihail Gorbačov je 14. maja sprejel apostolskega nuncijskega za posebne zadeve in obenem uradnega predstavnika apostolskega sedeža pri sovjetski vladi nadškofa Francesca Colasuonna. Ta je Gorbačovu prinesel uradne pozdrave Janeza Pavla II. in mu izročil pismo kot odgovor na ono, ki ga je Gorbačov nedavno pisal papežu.

Sovjetska zveza in apostolski sedež sta marca vzpostavila redne uradne stike, vendar to še niso pravi diplomatski odnosi. Uradni predstavnik SZ pri apostolskem sedežu Jurij Karlov ima samo naslov ambasadorja, vendar ne stanuje v Vatikanu, uradni predstavnik apostolskega sedeža v Kremlju nadškof Colasuonno pa ima naslov apostolskega nuncijskega in tudi ne prebiva v Moskvi.

(Po Družini)

MATI TEREZIJA

Kakor cvet, ki išče sonce, se dviga kupola svetišča boginje Kali v obliki slamnate strehe nad zmešnjavo uličic, meščanskih hiš, bajt, prodajaln in prenočišč romarjev. To središče borbenega hinduizma, zgrajeno ob starem rokavu Gangesa, ob katerem sežigajo mrtve, je najbolj obiskano kalkutsko svetišče. V njem in okrog njegovih sivih zidov dan in noč vre množica vernikov. Bogataške družine s polnimi rokami darov, sadja in živeža, zavitega v pozlačen papir, spokorniki, oblečeni v bel bombaž, ki vodijo žrtvene koze, jogiji v šafranastih kutah z dvignjenimi lasmi, zvitimi vrh glave, in z znamenjem svoje sekte, narisanim na čelu z živordečo barvo, pevci, ki prepevajo otožne pesmi, kakor bi vzdihovali, muzikanti, berači, trgovci, turisti, pisana množica se meša kakor na semnju.

To je tudi eden najbolj obljudenih krajev tega prenaseljenega mesta. Stotine trgovin obkroža svetišče z obročem barvitih stojnic. Tam se prodaja vse: sadje, cvetje, praški, ničvreden nakit,

Mati Terezija bo 27. avgusta spolnila 80 let. Poglavlje o tej znameniti redovnici albanskega porekla iz Jugoslavije je iz knjige: Dominique Lapierre, Mesto radosti (La cité de la joie), Mladinska knjiga, Ljubljana 1988.

dišave, obredni predmeti, posoda iz pozlačenega bakra, igrače in celo sveže ribe in ptice v kletkah. Nad tem mravljiščem pa plava modrikast dim iznad grmad in se mešajo vonjave kadila in gorečega mesa. Številni pogrebni sprevedi si utirajo pot skozi reko vernikov, krav, psov, otrok, ki se igrajo sredi ulice. V svetišču Kali teče najbolj živo življenje tik poleg smrti.

Od zgradbe navzdol se dviga dolga, nizka stavba z okni, skritimi za mavčnimi čipkami. Vrata z veličastnim klesanim portalom so zmerom odprta. Kdorkoli lahko vstopi ob kateremkoli času. Lesena tabla oznanja v angleščini in v bengalščini: „Mestna uprava Kalute — Nirmal Hridaj — ‚Hiša čistega srca‘ — Zavetišče za zapuščene umirajoče.“

Tam je bilo. Paul Lambert je stopil po tistih nekaj stopnicah in v notranjost stavbe. V polmraku velike, podolgovate dvorane z dolgo klopjo iz betona na vsaki strani je vladal nedoločljiv vonj, ki ga razkužila niso mogla več premagati. Razložil je tri vrste poljskih postelj, ki so se skoraj tiščale druga druge in so bile prekrite s tankimi zelenimi žimnicami. Vsaka je imela svojo številko. Med vrstami so se tiho premikale po-

stave. Na posteljah so v vseh mogočih trpečih položajih ležali shujšani moški. V drugi dvorani so enake postelje dajale gostoljubje ženskam. Lambert se je takoj s presenečenjem zavedel mirnosti tega kraja. Nobene groze ni bilo. Nesrečnikov, ki so bili zbrani tam, niso več mučili tesnoba, osamljenost, propadanje, zapuščenost. Našli so ljubezen in mir.

Za ta mir se je imelo sto varovancev Hiše čistega srca zahvaliti neutrudni ženskici v sariju iz belega platna, obrobljenem z modrim trakom, ki jo je Paul Lambert zagledal na koncu dvorane, sklonjeno nad nekoga, ki je umiral. Indija in ves svet sta že poznala ime te svetnice, ki je že nekaj let revolucionarno spreminjala prakso dobroteljištva. Časniki in revije so na široko pisali o tej redovni-

ci, ki je po kalkutskih ulicah pobirala zapuščene otroke in umirajoče brez družin. Njeno delo je prehajalo že tudi čez indijske meje. Več držav jo je odlikovalo z najvišjimi priznanji. Imenovala se je mati Terezija. Ko se je Paul Lambert seznanil z njo, je bila stara štiriinpetdeset let. Čeprav je bila krepka, je bila videti starejša. Njen obraz je bil že prepreden z globokimi gubami in njena drža je izdajala leta odrekanih noči brez spanja.

Agnes Bojaxhiu se je rodila v Skopju v Jugoslaviji albanskim staršem. Njen oče je bil uspešen podjetnik. Že zelo mlado jo je privlačilo življenje misijonarjev v Indiji. Pri osemnajstih letih je stopila v samostanski red v Loretu in si v spomin na cvetko iz Lisieuxa nadela ime Terezija. 20. januarja 1931 pa je stopila s parnika na nabrežju Kalkute, tedaj ob Londonu največjega mesta v imperiju. Šestnajst let je poučevala zemljepis hčerke bengalskih meščanov v enem izmed najuglednejših samostanov v Kalkuti. Nekega dne leta 1946 pa je med vožnjo z vlakom proti mestu Dardžilingu na pobočjih Himalaje zaslišala klic. Bog ji je naročal, naj zapusti udobje samostana in gre živeti med najrevnejše med revnimi. Dobil je papeževo dovoljenje, oblekla skromen sari iz belega bombaža in ustanovila nov samostanski red, katerega poslanstvo je bilo lajšati tegobe najbolj zapušče-

nim med ljudmi. Tako se je nekega dne leta 1950 rodil red misionark usmiljenja, kongregacija, ki je petintrideset let pozneje štela dvesto petinosemdeset hiš in več sto dobrodelnih ustanov po Indiji in po vseh celinah, tudi onstran železne zavese. Hiralnica Čistega srca, kamor je zdaj vstopil Lambert, je bila plod posebno pretresljive izkušnje, ki jo je nekega večera doživela mati Terezija.

Junij 1952. Monsunski slapovi se zlivajo na Kalkuto s truščem, kakor da bo konec sveta. Sključena bela postava se v nalivu pomika ob zidu Medical College Hospitala; nenadoma se spotakne ob človeško telo. Ustavi se. Na poplavljenem pločniku leži starka. Komaj še diha. Prste na nogah so ji skoraj do kosti oglodale podgane. Mati Terezija jo dvigne v naročje in pohiti k vratom bolnišnice. Išče vhod za nujno pomoč, stopi v vežo in položi umirajočo na nosila. Takoj se prikaže paznik: „Brž odnesite to osebo! Nič ne moremo storiti zanjo.“

Mati Terezija spet dvigne ubogo žensko v naročje. Še eno bolnišnico pozna, ki ni zelo daleč. Kolikor more hitro, odide tja in spotoma hrabri varovanko. Nenadoma pa zasliši hropenje. Telo v njenih rokah je otrdelo. Razume, da je prepozno. Odloži svoj tovor, zatisne nesrečnici oči, napravi znamenje križa in za trenutek pomoli ob jej. „Tu ravnajo s psi bolje kakor z ljudmi,“ ugotavlja z bolečino, ko odhaja.

Naslednjega dne teče na županstvo in začne oblegati urade. Vztrajnost te evropske nune v belem bombažnem sariju osuplja. Eden županovih pomočnikov jo sprejme. „Sramota je, da morajo prebivalci tega mesta umirati na pločnikih,“ mu izjavi. „Najdite mi zavetišče, kjer bom lahko pomagala umirajočim, da bodo stopili pred Boga v dostojanstvu in ljubezni.“

Nekaj dni pozneje ji da mestna uprava na razpolago to bivše zavetišče za hindujske romarje, ki se drži svetišča boginje Kali. M. Terezija je vsa iz sebe od veselja. V tem vidi božji prst. Zavetišče je na idealnem mestu: večina revežev pride umret na rob tega svetega kraja v upanju, da bodo upepeljeni na grmadah svetišča. Vdor nun v belih sarijih s križcem v to četrt, ki je vsa posvečena kultu Kali, najprej izzove radovednost. Kmalu pa se začno ortodoksni hindujci zgražati. Govori se, da so mati Terezija in njene sestre tam zato, da spreobračajo umirajoče v krščanstvo. Prihaja do incidentov. Nekega dne se usuje na rešilni avto, ki je pripeljal na ulicah pobrane umirajoče, dež kamenja in opeke. Sestre žalijo in jim grozijo. Nazadnje se mati Terezija vrže na kolena pred manifestante. „Ubijte me!“ jim zavpije in dvigne prekrižane roke. „Tako bom šla hitreje v nebesa!“

To napravi vtis in drhal se umakne. Vznemirjenje pa še ne poneha. Na županstvo in v policijski

glavni štab prihajajo delegacije z zahtevo po izgonu „tuje nune“. Šef policije obljubi, da jim bo ustregel, vendar se hoče iti najprej sam pozanimat tja. Odide v hiralnico in najde mater Terezijo ob postelji reveža, ki so ga pravkar pobrali. Popolnoma je izčrpan, nedopovedljivo umazan, same kosti so ga in noge ima nabrekle in polne gnojnih tvorov. „Mojbog, le kako lahko to prenese?“ se sprašuje policist. Mati Terezija očisti drugo za drugo vse strahotne rane, položi nanje antibiotične obkladke, se ljubeznivo pogovarja z nesrečnikom in mu obljublja, da bo zdaj bolje, da se nima ničesar bati, da ga imajo ljudje radi. Njen obraz obliva nenavaden mir. Šef policije je zbeگان.

„Želite, da vam razkažem našo ustanovo?“ mu predlaga nuna.

„Ne, mother, nikar se ne trudite.“

Ko stopi ven, ga mladi fanatiki iz četrti čakajo na stopnicah. „Obljubil sem vam, da bom izgnal to tujko,“ jim reče, „in držal bom besedo. Ampak ne prej, preden ne pripravite svojih mater in sestra, da bodo prišle sem opravljat delo te ženske.“

Vendar igra še ni dobljena. V naslednjih dneh nekaj razburjenecv še meče kamenje. Nekega jutra mati Terezija opazi pred svetiščem Kali gručo ljudi. Stopi bliže. Na tleh leži moški, zavutih oči in čisto bel v obraz. Po trojni vrstici je razvidno, da je brahman.

Duhovnik iz svetišča je. Nihče se ga ne upa dotakniti: napadla ga je kolera. Mati Terezija se skloni, prime brahmana okrog pasu in ga odnese v hiralnico. Dan in noč ga neguje. In ga reši. Nekoč pozneje ta človek vzklikne: „Trideset let sem častil kamnito Kali. Danes častim drugo Kali iz mesa in kosti.“ Proti malim sestram v belih sarijih ne poleti nikoli več noben izstreljek. Novica o tem dejanju gre po vsem svetu. Rešilni avtomobilj in policijski furgoni vozijo materi Tereziji in njenim sestram vsakodnevne obroke nesreče. „Nirmal hridaj je dragulj Kalkute,“ reče nuna nekega dne. Samo mesto vzame v zaščito ta dragulj. Obiskujejo ga župan, novinarji, imenitniki. Ženske iz visoke družbe se prostovoljno prijavljajo za nego umirajočih skupaj s sestrami. Ena izmed njih postane pozneje zelo dobra prijateljica matere Terezije. Amrita Roj je stara petintrideset let, lepa, bogata in močna. Njen stric dr. B. C. Roj, pogumen človek, ni nihče drug kot ministrski predsednik Bengalije. Sorodstvo, ki v mestu, kjer je vse problem — podnebje, onesnaženje, prenaseljenost in predvsem birokracija — podre marsikatero oviro. Kakor Paul Lambert mora tudi mati Terezija včasih prebiti cele dneve v carinskih skladiščih, da iztrga dlakocepskim uradnikom iz rok zabojev zdravil ali škatle mleka v prahu, ki so jih poslali prijatelji iz tujine.

Sprejemanje zapuščenih umira-

jočih je za nuno šele prvi korak. Tu so tudi živi. In med najšibkejšimi in najrevnejšimi izmed živih novorojenčki, najdeni kako jutro na kupu smeti, v odtočnem kanalu, pred cerkvenimi vrati. „Božji prst“ pripelje nekega dne mater Terezijo do portala velike nenaseljene hiše na nekem bulvarju čisto blizu kraja, kjer domuje njena kongregacija. 15. februarja 1953 sprejme Sišu Bhavan, otroško zavetišče, svojega prvega stanovalca, nedonošenčka, ki so ga pobrali na pločniku, zavitega v kos časnika. Manj kot poldrugi kilogram tehta. Nitj toliko moči nima, da bi sesal iz stekleničke, ki mu jo ponudi mati Terezija. Hraniti ga je treba z nosno sondo. Nuna se zagrizeno bori. In doseže prvo zmago v tem novem pristanu ljubezni in usmiljenja. Kmalu se gnete v zibkah in stajicah več deset dojenčkov. Vsak dan jih pride pet ali šest. Njene sestre, prijatelji, njen spovednik se prestrašijo. Le kako bo lahko preživljala toliko ljudi? Skupaj z reveži iz hiralnice mora nahraniti zdaj že več sto ust. Na to vprašanje odgovarja s svojim svetlim nasmehom: „Gospod bo poskrbel za to!“

In Gospod res skrbi zanje. Darovi prihajajo. Bogati pošiljajo vozniške s polnimi avtomobili riža, zelenjave, rib. Nekega večera sreča mati Terezija lastnika hiše, kjer je čisto v začetku dobila streho:

„To je čudovito,“ mu vesele o znani, „ravno sem dobila od vlade

mesečno podporo po triintrideset rupij za sto otrok.“

„Od vlade? Potem pa sočustvujem z vami, mother. Sploh ne veste, v kakšno kolesje ste zašli. Morali boste ustanoviti upravni odbor, organizirati dva sestanka na mesec, voditi zapleteno računovodstvo in bogve kaj še vse.“

Res še ni preteklo šest mesecev, ko imajo v vladni palači že sestanek. Ducat birokratov v dhotijih pregleduje nunine papirje.. Sprušujejo, godrnjajo, kritizirajo. Mati Terezija naveličana vstane: „Vi hočete, naj potrošim po triintrideset rupij za otroke, ki jih vi podpirate,“ se ujezi, „za druge naše otroke, ki jih je dosti več, pa jih potrošim samo po sedemnajst. Kako naj bi porabila za ene po triintrideset, za druge pa po sedemnajst? Le kdo bi lahko storil kaj takega? Gospodje, najlepša hvala. Prebila bom brez vašega denarja.“ In odide iz sobe.

V tem mestu, ki ga muči prenaseljenost, napove vojno splavu. Sestram naroči narisati in razobesiti lepake z oznanilom, da bo sprejela vse otroke, ki jih bo kdo poslal. Pod plaščem noči prihajajo noseča dekleta prosit za sprejem za svoje prihajajoče otročiče.

Angel usmiljenja spet in spet prihaja na pomoč tudi drugim kategorijam nesrečnežev. Za umirajočimi in zapuščenimi otroki pridejo na vrsto najbednejši med ljudmi — gobavci. V Titagarhu, naselju siromaškov v industrijski okolici Kalkute, zgradi poslopje iz

surove opeke in valovite pločevine na zemljišču, ki so ga posodile železnice. Tja spravi najhuje prizadete bolnike in jim vsak dan prinaša obveze, zdravila, tolažilne besede. Na desetine, na stotine jih prišepa vsak dan in se gnete pred vrati te oaze ljubezni. Titagarh pa je šele začetek. Zdaj razpošlje po vsem mestu skupine indijskih sester z nalogo, naj odpro še sedem dispanzerjev. Ena se nastani v slumu, kjer je negovala prve reveže. Gobavci se stekajo tja. Neki uslužbenec ministrstva, ki stanuje v bližini, se upre temu neprijetnemu sosedstvu. Grozi, da bo opozoril oblasti. Mati Terezija se mora ukloniti. Vendar obrne incident v svoj prid. „Pravzaprav potrebujemo potujoče dispanzerje,“ oznani svojim sestram. In potem si nekega dne več belih kombijev z značkom misijonark usmiljenja razdeli velikansko mesto, da bi prinašali pomoč tudi v najbolj zanemarjene četrti.

Paul Lambert je želel pritegniti eno teh vozil v Mesto radosti. Še bolje, sanjal je o tem, da bi dve ali tri sestre prišle vodit malo bolnišnico za gobavce, ki jo je nameraval nastaniti v nekdanji koranski šoli v slumu poleg bivljega hleva. Zaradi tega je prišel k materi Tereziji.

Med vrstama postelj se ji je približal in jo našel, ko je umivala rane še mlademu moškemu, tako suhemu, da je spominjal na kakega živega mrliča, kakršne so odkrivali zavezniki v nacističnih

taboriščih. Vse meso je skopnelo z njega. Ostala je samo koža, napeta čez kosti. Nuna se je potihoma pogovarjala z njim v bengalščini. „Nikoli ne bom pozabil pogleda tistega človeka,“ je pripovedoval Lambert. „Njegovo trpljenje se je spreminjalo v presenečenje, potem v umirjenost, v mir bitja, ki je ljubljeno.“ Mati Terezija je začutila, da nekdo stoji za njo, in se obrnila. Zagledala je duhovnikov kovinski križec.

„O, father,“ se je skromno opravičila, „kaj lahko storim za vas?“

Paul Lambert je bil v strašanski zadregi. Ravno je pretrgal pogovor, v katerem je čutil nekaj neponovljivega. Izbuljene oči umirajočega so rotile mater Terezijo, naj se spet skloni k njemu. Bilo je ganljivo. Duhovnik se je predstavljal.

„Zdi se mi, da sem že slišala za vas!“ je prisrčno rekla nuna.

„Prišel sem vas prosit za pomoč mother.“

„Mojo pomoč?“ Dvignila je roko proti stropu. „Za pomoč je treba prositi Boga. Jaz nisem čisto nič.“

Mimo je prišel mlad evropski prostovoljec z umivalnikom v rokav. Mati Terezija ga je poklicala. Pokazala mu je umirajočega: „Ljubi ga,“ je ukazala. „Ljubi ga z vsemi močmi.“ Izročila je mladeniču sponke in perilo in odpegljala Paula Lamberta proti praznemu prostoru med žensko in moško sobo. Tam sta stali miza in klop. Na steni je viselo uokvirje-

no besedilo. Bila je hindujska pesem. Lambert jo je glasno prebral:

Če imaš dva kosa kruha,
daj enega revežem,
drugega pa prodaj
in kupi hijacint,
da si nahraniš dušo.

Potem je razgrnil svoj načrt za bolnišnico za gobavce v Mestu radosti.

„Very good, father, very good,“ je rekla mati Terezija s svojim nenavadnim naglasom, mešanico slovanske in bengalske govore. „You are doing God's work. Opravljate delo, kakor je Bog že-

lel. Domenjeno, poslala vam bom tri sestre, ki so vajene negovati gobavce.“

Potem se je s pogledom sprehodila po polni dvorani ležečih teles in pristavila:

„Koliko več nam dajejo kot mi njim.“

Pristopila je mlada sestra in ji potihoma nekaj rekla. Nekje so potrebovali njeno navzočnost.

„God-bye, father,“ je rekla. „Pridite no kdaj zjutraj k nam maševat.“

Paul Lambert je bil zbeگان. „Bodi blagoslovljena, Kalkuta, zakaj v svoji nesreči si porodila svetnike.“

Mati Terezija prepustila vodstvo reda

Tiskovni urad apostolskega sedeža je 11. aprila objavil, da je papež Janez Pavel II. sprejel umik matere Terezije iz Kalkute od naporne službe vrhovne predstojnice reda misionark ljubezni do bližnjega. Ta red ima že 350 redovnih hiš po vsem svetu in 2900 redovnic. Mati Terezija ga je ustanovila leta 1950. Mati Terezija bo spolnila 80 let. Novo predstojnico bo izvolil generalni kapitelj 8. septembra v Kalkuti.

Tajna škofovska konferenca

21. novembra 1989 so papežu zvesti katoliški škofje na Kitajskem ustanovili svojo škofovsko konferenco. Tajno konferenco so ustanovili zato, ker komunistični režim priznava le

Združenje kitajskih domoljubnih katoličanov, papežu zvesto Cerkev pa preganja. V zadnjih mesecih je režim zaprl več papežu zvestih škofov, duhovnikov in laikov. „Domoljubni“ katoličani so vdani režimu, od Rima pa so se ločili leta 1957.

Romunija

Zadnja evropska država, ki je obnovila redne diplomatske odnose z Vatikanom, je bila Romunija. Ti odnosi so na ravni nunciature s strani apostolskega sedeža in ambasade s strani romunske vlade. Novico o vzpostavitvi odnosov so objavili 15. maja. Romunija je četrta država v srednje-vzhodnem delu Evrope ki je obnovila odnose z Vatikanom. Pred njo so to storile Poljska (1989), Madžarska ter Češka in Slovaška.

Dolžnost ljubezni do sebe

„Samo tisti, ki se ljubijo zaradi Boga, se prav ljubijo. Da bi se mogli tako ljubiti, morajo ljubiti Boga,“ zatrjuje sveti Avguštin. Ko se ljubimo zaradi tega, ker je Bog sam to ljubezen zapovedal; ker smo spoznali, da smo božji otroci in Bog svoje otroke ljubi in ljubeč samega sebe Bogu in njegovi ljubezni do nas tako odgovarjamo in smo mu vseč, to se pravi ljubiti se zaradi Boga.

Iz take ljubezni pa izvira tudi pristna naravna ljubezen do sebe. Človekova narava sama zahteva, da se ljubimo, ker bi se drugače ne mogli ohraniti in ne doseči namena svojega življenja. Ljubezen do sebe zahteva tako človeška kot krščanska narava. Ljubezen do sebe postane krepost ljubezni, ko človek ljubi sam sebe predvsem zaradi Boga. V luči te kreposti ljubi človek tudi naravne dobrine.

Ne more pa človek ljubiti Boga, ne da bi ljubil bližnjega, torej tudi ne samega sebe, če ne ljubi bližnjega. Prava ljubezen do sebe je torej vedno ljubezen do treh: do Boga, do sebe in do bližnjega. Samo tako doseže človeška oseba globino in uresničenje človeškega dostojanstva in svojo popolnost.

„Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe,“ je zapoved, ki ukazuje najprej ljubiti sam sebe, ker je sam Gospod postavil za zgled ljubezni ljubezen do samega sebe.

Vsak je sam sebi najbližji bližnji.

Ljubezen do sebe nas obvezuje, da skrbimo za telesne dobrine, kot je hrana, stanovanje, obleka, počitek, higijena. Obvezuje pa nas tudi, da poskrbimo za duhovne dobrine, kot so izobrazba, zdravje, razvedrilo, plemenit značaj, dobro ime, kulturna raven.

Za dosego vseh naštetih dobrin pa je nujno potrebno delo. Zato zahteva ljubezen do sebe, da si preskrbimo primeren poklic in delo, tudi tisti, ki bi zaradi preskrbljenosti ne potreboval, da si služi vsakdanji kruh z delom, saj potrjuje tudi psihologija, da je delo za človekovo zdravje nujno potrebno.

Greši proti ljubezni do sebe, kdor po svojih močeh ne izpolni dolžnosti, po izpolnjevanju katerih si naravne in duhovne dobrine pridobimo. Zanemarjanje kake teh dolžnosti je lahko težki greh, zlasti kadar si škodujemo pri zdravju in kadar nas nemarnost postavlja v nevarnost za izgubo večne sreče (npr. kadar bi nekdo zaradi nemarnosti živel v skrajni revščini in bi zato izgubil vero v Boga).

Greh sebičnosti obstoji v zapostavljanju božjih pravic zemeljskim človeškim koristim, prav tako pa v nezakonitem izkoriščanju bližnjega za svoje koristi ali tudi neobčutljivost za potrebe bližnjega. Hotena ali dopuščena navada

sebičnosti je težki greh, pa tudi posamezno dejanje sebičnosti, če gre za važno reč.

Težki greh zoper ljubezen do sebe je tudi sovražstvo do sebe.

Greši, kdor bi sebe zaničeval, ker je človek ali ker ima krščansko naravo.

Prilježeno po
dr. Štefanu Steinerju

Jezus je trpel, bil križan, umrl in bil v grob položen

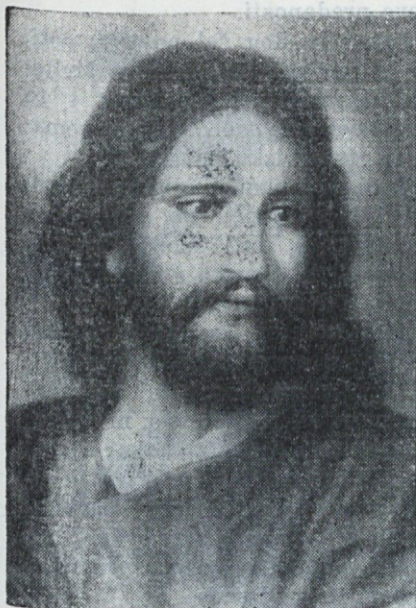
Živimo s temno skrivnostjo, da so med nami tudi ljudje, ki se zapro, ko jih božji Duh kliče k pravemu življenju, da so ljudje, ki se na to celo sovražno odzivajo. Tudi med nami vlada boj, v katerem nekateri s skrajno trdoto branijo nepravilne privilegije in s silo prikrivajo resnico ter prepričujejo ljudi o (razrednem?) sovražniku. Vemo, kako imajo človekove pravice po vsem svetu ne le svoje zagovornike, marveč tudi neizprosne nasprotnike. Tudi religijo je mogoče uporabiti za temne, človeka nevredne cilje. In le slutimo lahko, kako so pri posameznih ljudeh, skupinah in narodih hkrati prisotni nesramnost in šibkost, sovražstvo in zloba, zaslepljenost in blodnja.

Tudi o Jezusu moramo povedati, da je naletel na sovražstvo. Mogočni voditelji njihovega naroda, naroda njegovega Boga, so se upirali temu, kako je govoril o Bogu in kako se je vedel do ljudi, zlasti do grešnikov, kako nazorno je z vsem življenjem udejanjil

odrešujoče božje usmiljenje. Ustvarjalni nemir, ki ga je Jezus prinašal v njihov hinavski red, zanj ni bil vabilo k pravemu Bogu, marveč je ogrožal njihove oblike vedenja, njihova stadišča in njihov položaj. Nazadnje so Jezusa prijeli, potem ko ga je eden njegovih prijateljev izdal. Izpeljali so proces, v katerem so ga obsodili kot bogokletnika.

Predali so ga rimski okupacijski oblasti. Poncij Pilat je proti lastnemu prepričanju izpolnil njihovo zahtevo: predal je Jezusa okrutnemu zaničevanju svojih vojakov, ki so ga nazadnje med roganjem njegovih nasprotnikov pribili na križ. Mrtvega so pokopali. Tudi o tem govorimo v veroizpovedi, ker se pogosto šele ob pokopu ovemo dokončnosti smrti.

Ko pripovedujemo o Jezusovem trpljenju, pripovedujemo najprej resnico o ljudeh. Nismo ponižni in odprti za božje delovanje v nas. Z nami in v nas živi upor zoper Boga, greh, po katerem lahko na mnogotere načine postanemo tuji

samim sebi in sovražniki drug drugemu.

Ko beremo poročilo o Jezusovem trpljenju, zremo tudi za resnico o Bogu. Bog ni takšen, da bi zavaroval svoje prijatelje pred sovraštvom njihovih sovražnikov in takoj nastopil z močjo svoje sodbe, kjer se dogaja krivica. Jezusu so se na križu posmehovali zaradi njegovega Boga, ki da je slepilo.

Prav tako lahko vsak čas pokažemo na neštnevilne grobove žrtev krivične oblasti in očitamo Bogu: dokaži nam, da si Bog, ki mu je do življenja ter žrtve!

Ne verujem v Boga, ki našo zgodovino vodi brez nas ljudi. Ne verujem v Boga, ki nas hoče s silo prepričati o svojem bivanju. Tudi

ne verujemo v Boga, čigar bližino hočemo s silo prepričati o svojem bivanju. Tudi ne verujem v Boga, čigar bližino bom smel vedno izkušati, od katerega se ne bom nikoli čutil zapuščenega.

Verujem pa vsekakor v živega Boga, ki kot Oče ni zapustil Jezusa tedaj na križu in ki tudi mene ne bo nikdar zapustil. Verujem v Boga, ki je videl trpljenje svojega Sina in slišal njegove tožbe in ki vidi trpljenje vseh ljudi in sliši njihove tožbe. Verujem v Boga, pri katerem bo ob koncu časov tudi zame na nepredstavljen način uresničena pravičnost in tolažba.

Poročilo o Jezusovem trpljenju pripoveduje o tem Bogu na poseben način. Zvemo, da je Jezus sprejel svoje trpljenje in umiranje kot voljo svojega Očeta. Ševed bi docela napak razumeli, če bi si predstavljali, kakor da je okrutni Bog zahteval žrtev svojega Sina zaradi svoje prizadete časti.

Pravilno to razumemo le, če poslušamo poročilo o dogajanju Jezusovega trpljenja kot poročilo o dogajanju Jezusove ljubezni do nas in dogajanju ljubezni Boga, njegovega Očeta do nas. Jezusovo trpljenje in umiranje je bila ljubezen, ki je šla prav do skrajnosti, ko je za nas in zaradi nas trpela in umrla. Na našo mrzloto in odpor ni odgovorila s tem, da bi šla mimo nas in nas prepustila smrti, marveč s tem, da je sprejela nase našo bolezen in umrla

naše smrti. Prav v nemoči Jezusovega trpljenja in smrti deluje moč ljubezni, ki je močnejša od našega greha in naše smrti. Bog, Oče, nas tako zelo ljubi, da je za nas žrtvoval svojega Sina in ga predal smrti sami. Sin nas tako zelo ljubi, da se je pustil zadeti od našega greha, da bi premagal njegovo moč nad nami.

Zato smemo — in smo poklicani — sedaj z njim živeti in umreti v odprtosti za Očetovo voljo, ki noče ničesar drugega kakor le naše življenje. Če ljubimo Boga in bližnjega, potem živimo, ker nam je Jezusova smrt podarila novo življenje, čeprav ima greh vedno še tako veliko moč nad nami. To obhajamo, ko v evharističnem znamenju oznanjamo njegovo smrt in se pustimo obdarjati z Duhom nje-

gove predanosti.

Zakaj je Bog šel po taki poti, da bi nas privedel v novo življenje, je skrivnost. Na poti v to skrivnost nam morda lahko pomaga le dvojje izkušenj:

Tudi med nami ljudmi more pripravljeno, trpeti ob drugem in za drugega, biti morda zadnja možnost, da človeka s svojo ljubeznijo še dosežemo.

Če v polnosti resno premislimo na temno stran človeške zgodovine z njenimi številnimi žrtvami, lahko zaslutimo, da zla ni mogoče izbrisati s sveta, kakor da bi ga nikdar ne bilo. Treba ga je bilo pretrpeti v ljubezni, da bi z njeno večjo močjo izkrčili pot, na kateri naj bi se spet spravili z Bogom in med seboj.

Dileter Emeis-Janko Bohak

Bogoslužna znamenja pri sveti maši

VINO PRI MAŠNI DARITVI

Vino spremlja človeka skozi vso njegovo zgodovino, saj ga je poznal že očak Noe. Vino ni navadna pijača, da bi si z njim utešil telesno žejo, ampak je veliko več: je pijača, ki naj bi utešila žejo človeškega srca, ki si želi radosti, sproščenosti, občutja brezskrbnosti. Prav v tem pa je vino človeku lahko tudi v veliko skušnjava.

Izraelcem je bilo vino ne samo znamenje slavnosti, prazničnosti in veselja, ampak obenem tudi zna-

menje nedotakljive lastnine njihovih vinogradov in dežele sploh.

Ker je v sredozemskih deželah vino navadno zelo močno in opojno, je bila splošna navada, da so vinu primešali vodo, predno so ga dali na mizo, ali pa so ga z vodo zmešali na mizi. Skoraj gotovo je tako ravnal tudi Jezus pri zadnji večerji.

Tudi pri maši mašnik vinu prilije nekaj kapljic vode in sicer zaradi tega, da se ponavzročijo, kar je storil Jezus pri zadnji večerji. Ima pa prilivanje vode v vi-

no pri maši še drug pomen, ki ga Ciprijan iz Kartagine razlaga takole:

Če primešamo vinu vodo, se ljudstvo združi s Kristusom. Če bi kdo daroval samo vino, bi Jezusova kri ostala brez nas; če bi pa daroval samo vodo, bi ljudstvo ostalo brez Kristusa.

Po tej razlagi vino pomeni Kristusa, voda pa pomeni nas vernike. Kakor se nekaj kapljic vode pri mešanju z vinom priliči vinu, tako se verniki pri obhajilu priličimo Kristusu, se v njem takorekoč porazgubimo.

Prilivamo vodo v vino tudi zato, da se s tem ponavzoči trenu-

tek, ko je vojak s sulico prebodel Jezusu srce in je iz srca pritekla kri in voda.

Luter je uporabljal samo vino brez vode z razlago, da je Jezus Kristus edini odrešenik, ki nas odrešuje brez našega sodelovanja, zato zahteva tudi čisti evangeljski nauk brez človeških dodatkov, torej brez človeške razlage. Osnovna misel: Kristjani se moramo s Kristusovo milostjo priličiti njemu, je navsezadnje pri vseh kristjanih skoraj ista.

Pri mešanju vode vinu ima sedanjí obred sledeče besedilo: Po skrivnosti te vode in vina naj bomo deležni božje narave Kristusa, ki je postal deležen naše človeške narave. V tej molitvi je takoj izražena resničnost, da se je Kristus ponižal k nam, postal je človek. da bi nas dvignil k sebi in nas pobožanstvil. Kaj več Bog za nas res ni mogel storiti.

Vino, ki ga uporabljamo za mašo, mora biti pristno, se pravi naravno vino iz vinske trte. To je bistveno. Ni toliko važno, ali je vino belo ali rdeče, plemenito ali s samorodnice.

Kristus je za podobo, znamenje svoje svete rešnje krvi izbral vino, da je že s tem nakazal, naj nam ta božja pijača pomeni veselje, radost, predokus nebes in polnost našega bivanja, neke vrste duhovno privzdignjenost, da vse dogajanje v svetu gledamo v lepi luči, v luči božje ljubezni, odpuščenja in velikega upanja.

V prvi Cerkvi je bilo obhajilo

vedno pod obema podobama in niti ni tako daleč za nami čas, ko je bilo tako tudi v naših cerkvah. Obhajilo pod obema podobama so ohranile vzhodne Cerkve in so ga znova uvedle protestantske. Katoliška Cerkev iz praktičnih vzrokov redno deli sveto obhajilo sa-

mo pod podobo kruha, ker je pod podobo kruha, ali pod podobo vina ves Kristus. Važnejša od ene ali obeh podob svetega obhajila je naša notranja pripravljenost in pobožnost, s katero Kristusa prejemamo.

Lojze Kozar

Sveto pismo - moj vsakdan

KAKO NAJ DANES BEREMO
SVETO PISMO

1. Vzemī in beri!

„Začeti je treba, v tem je vsa skrivnost,“ je za svoje številne podvige dejal Janez Evangelist Krek, ki je sam Sveto pismo dobro poznal, saj je na najbolj poljuden način razložil vso Novo zavezo (Zgodbe Svetega pisma Novega zakona). To načelo velja tudi za branje Svetega pisma. Sveto pismo je treba vzeti v roko, treba ga je začeti brati. Ni dovolj samo imeti Sveto pismo. Ni dovolj samo govoriti o njem ali poslušati njegovo vsebino oziroma ga proučevati, potrebno ga je tudi brati. Dokler ga sami ne beremo, imamo bolj ali manj tuj odnos do njega, četudi ga vsebinsko nekoliko poznamo. Osebno nas bo nagovorilo šele, ko ga bomo sami brali, zato moramo prestopiti reko Rubikon in ga začeti sami brati! S tem naredimo najbolj uspešen korak k

poznanju Svetega pisma. Škoda je, da tega koraka mnogi ne naredijo. Vsa nadaljnja pot bo veliko lažja, četudi ne bo šlo brez ovir.

Sveto pismo moramo brati že zato, ker je njegova beseda „živa in silovita“ (Heb 4, 12). Pomislimo samo, kako učinkuje pri bogoslužju. Vse mu prisluhne. Poslušamo ga mi, poslušali so ga rodovi pred nami. Vedno je isto in nas vedno znova osebno nagovori. Ko ga beremo, se sami pogovarjamo z njim. Iz izkušnje pa vemo, da je bistvena razlika pogovarjati se z nekom in pogovarjati se o nekom. Pogovor z nekom deluje neposredno in osebno; pogovor o nekom pa posredno ter z večjo ali manjšo mero negotovosti, nezanesljivosti, morda celo laži, zato je Cerkev vedno priporočala tudi osebno branje Svetega pisma. „Želimo, da bi si resno prizadevali božjo besedo, ne le v cerkvi poslušati, temveč tudi doma znova brati,“ je spodbujal kristjane sv. Ciprijan (u. 258).

2. Zapovrstnost branja svetopisemskih knjig

Sveto pismo vsebinsko ni enotna knjiga. Sestavljeno je iz 72 knjig (45 stare in 27 nove zaveze), ki se razlikujejo po vsebini in zunanji obliki. Tudi niso vse enako težko razumljive. Nekatere od njih so zelo težko razumljive ali vsaj določeni deli v njih. Že apostol Peter je dejal: „V njih so nekatere težko umljive stvari, ki jih taki, ki niso poučeni, povrh pa še omahljivi, zlorabljujejo, in sicer v svojo pogubo“ (prim. 2 Pt 3, 16), zato ne bi bilo modro, če bi ga začeli brati od začetka do konca, saj bi prehitro naleteli na čeri, ki bi jih težko premagali in bi ga lahko prav zaradi njih razočarani odložili. Gotovo je cilj branja Svetega pisma spoznati vse Sveto pismo. Najkrajša pot do tega cilja pa nikakor ni v tem, da ga enostavno beremo od začetka do konca, temveč je potrebno načrtno branje, posebno za začetnika. To branje je osredotočeno na vsebino, ki je tako zvrščena, da se poznavanje Svetega pisma širi v koncentričnih krogih, dokler ga v celoti ne preberemo.

Najbolje je začeti z zgodovinskimi knjigami. V Novi zavezi so to zlasti Apostolska dela in štirje evangeliji, tako da začnemo z Lukovim, nadaljujemo pa z Matejevim ali Markovim, končamo pa z Janezovim; v Stari zavezi pa so to vse knjige v kanonu, od Jozueve knjige tja do Kroniških knjig. Zgodovinskim knjigam lah-

ko sledi Mojzesovo peteroknjižje, šele nato pa preroške in modrostno-poučne knjige, na koncu pa Razodetje (Apokalipsa) zaradi njene simbolike in vsebine, saj je dejansko evangelij povelečanega Kristusa. Ker Slovenci še nimamo izdelanega načrta za osebno branje Svetega pisma, je primerno, če se držimo vrstnega reda, kakor ga beremo pri bogoslužju (delavniškem in nedeljskem).

Pri duhovnem branju Svetega pisma ne gre za to, da ga veliko preberemo, temveč za to, kako ga preberemo. Pri duhovnem branju sploh ni pomembna količina (kvantiteta), temveč kakovost (kvaliteta). Navadno zadošča vsebinsko zaokrožena enota. V Svetem pismu se ta ujema s poglavji, na katera je razdeljena vsaka svetopisemska knjiga, zato za enkratno branje zadošča eno poglavje. Če pa je poglavje vsebinsko zelo bogato, npr. Jezusov govor na gori (Mt 5-7; Lk 6, 20-49), ga lahko skrčimo na krajše enote, pri čemer se držimo naslovov posameznih enot, npr. prispodoba o soli in luči (Mt 5, 13-16).

Svetega pisma ne smemo brati za razvedrilo ali zaradi vedoželjnosti, temveč zato, da osvojimo njegovo sporočilo. Tega pa pri hitrem in površnem branju ne moremo kaj prida dojeti, zato moramo brati počasi, premišljeno, pazorno. Prav je, če odlomek ponovno preberemo; še bolj prav je, če ga kdaj celo naglas preberemo, kaj podčrtamo, si izpišemo in posebej zapovnmimo.

3. Branju Svetega pisma mora slediti premišljevanje

Premalo je samo brati Sveto pismo. Pri branju se moramo ustavljati in prebrani odlomek premišljevati. Sveto pismo ni namenjeno splošnosti, temveč vsakemu osebnostno. V njem nas Bog osebno nagovarja, zato mu moramo tudi osebno odgovoriti. To pa je ravno premišljevanje. Kadar beremo Sveto pismo, Bog nam govori, ko ga premišljujemo, pa mu odgovarjamo na njegovo govorico. V prebranem odlomku moramo odkriti odrešenijsko sporočilo, odkrijemo pa ga, če se ob njem ustavimo in ga premišljujemo.

Kako bogat lahko postane svetopisemski odlomek, če ga znamo prav prebrati, naj pokaže tale primer:

„Ali hočeš srečno živeti
in dolgo uživati dobrote?
Varuj svoj jezik hudobije
in svoja usta zvijače.
Ogibaj se krivice in delaj dobro.
Išči miru in si zanj prizadevaj.“

(Ps 33, 14-15)

Odlomek lahko samo preletimo, zmolimo ali pa v njem odkrijemo predragoceno življenjsko modrost. Vsak stavek jo ponuja na sebi lasten način, samo zamisliti se je treba.

Najprej prvi stavek. Psalmist sprašuje in kdo si ne želi tega, po čemer sprašuje. Kdo ne želi srečno živeti? Kdo ne želi dobro živeti? Kdo ne želi uživati dobrot?

Na vprašanja moramo iskreno odgovoriti, da vsi to želimo. Vsi imamo torej isti cilj, razhajamo pa se v tem, kako ga doseči.

Prav gotovo ga ne moremo doseči samo z višjim življenjskim standardom. Ta je res prinesel veliko ugodnosti in olajšal življenje, vendar je prinesel tudi razočaranja. Bogati so večkrat najmanj srečni in zadovoljni. Razbitih družin in samomorov je več tam, kjer ljudje živijo v izobilju, kot tam, kjer živijo v pomanjkanju. Na avstrijski televiziji smo slišali, da vsak četrti Avstrijec živi v depresiji. Ali zaradi pomanjkanja? Najbrž zaradi notranjega nemira. O pridobitvi tega pa pravi naš psiholog dr. Anton Trstenjak: „V nadčasovno območje pogreznjena molitev je za utrditev duševnega miru in zdravja več vredna kot celj magazini pomirjevalnih tablet. V nadčasovnost potopljena molitev odtehta na stotine psihoanalitičnih sestankov, posvetov in pogovorov“ (CSS, št. 12/1973/67).

In kaj najbolj obremenjuje naše medsebojne odnose? Ne gmotno pomanjkanje, temveč nepremišljeno, žaljivo in krivično govorjenje. To povzroča vročo kri in napete odnose, kar pa hromi naše zdravje in krči življenje, zato svetuje psalmist: „Varuj svoj jezik hudobije!“

Drugo navodilo pa je: „Ogibaj se krivice!“ Vsak mora vedeti, da krivica ne ostane neporavnana. Največkrat jo poravnava mašče-

Za družino

ODGOVORI NA VPRAŠANJA NAŠIH OTROK

V starosti od tretjega do petega leta se spreminja otrokov odnos do okolja. Otrok se začne zavestno soočati s svojo spolno vlogo kot deček ali deklica. Marsikaj odkrije in doživi na spolnem področju, ustvarja tudi stike z drugimi otroki in odraslimi. Otrok se ne zadovolji več z gledanjem, sedaj sprašuje o različnih telesnih funkcijah in oznakah.

Nekega dne morda otrok udari mater na prsa in hoče vedeti, kaj je „to“ in čemu je „to“ tu. Vesel

vanje. To pa greni življenje, zato nikdar, nikoli in nikomur zla! Samo to ustvarja mir. Seveda pa miru ne moremo ustvarjati, če ga ne nosimo v sebi, zato si moramo najprej „prizadevati za mir“ v sebi, potem ga bomo spontano širili tudi okrog sebe. Tako kratek odlomek pove vse, kako je treba živeti, da bo naše življenje zares srečno in lepo. Tudi drugim ga naredimo takega, če „se ogibamo krivice in delamo dobro.“ Sveto pismo nas torej uči praktične, življenjske modrosti.

France Rozman

je, ko zve, da je „iz tega“ pil kot dojenček. Iz priložnostnega opazovanja drugih otrok ali staršev pri uriniranju se porodi vprašanje o telesnih razlikah med dečkom in deklico. Otroka zanima, kako urin zapusti telo, zakaj lahko dečki pri uriniranju stoje, deklice pa ne.

Otrok sprašuje po spolnih povezavah; vedno bolj se občuti kot spolno bitje, vendar se njegovo zanimanje za spolnost v osnovi razlikuje od ustreznih predstav odraslih in mladostnikov. Ne čuti močnih spolnih čustev in doživljajskih možnosti. Zato je zgrešeno, če na otroška spolna vprašanja odgovarjamo iz zornega kota odraslih. To je eden od vzrokov, zakaj je staršem pogosto težko in mučno odgovarjati na vprašanja otrok.

Otrok ne sprašuje, ker bi ga spolne stvari posebej zanimale, marveč sprašuje, podobno kot o drugih stvareh, ker pač hoče nekaj zvedeti. Vprašanja o nosečnosti, rojstvu in spolnih organih so za otroka predvsem stvarna vprašanja — kot vprašanja o očeh, ušesih, novih zobeh in prebavi. Otrok, ki postavlja seksualna vpra-

šanja, ni niti „zgodaj zrel“ niti „pokvarjen“.

Na splošno ta vprašanja otroci postavljajo okrog četrtega, petega leta starosti; prebujeni otroci pa že prej in več, ker pač več vidi-jo. Kolikor prej pride prvo vprašanje, toliko prej sledijo tudi nadaljnja. Kdor se od začetka ne izmika in s svojimi otroki odprto govori o teh pomembnih življenjskih stvareh, bo izkusil, kako otroci sproščeno govore o tem, kako raste njihovo zaupanje in v kakšno veselje so jim odgovori na vprašanja o spolnosti.

Sploh ni tako težko, kot si nekateri mislijo, pogovarjati o tem področju. Ko naredimo prvi korak in enkrat poskusimo, so notranje blokade kmalu premagane.

Pravila za odgovarjanje

Če je otrok dovolj zrel, da vpraša, je tudi dovolj zrel za odgovor. Otrok, ki sprašuje, ima „probleme“. Želi si nekaj razjasniti in razširiti svoje znanje. Če mu odklonilno ali izmikajoče se odgovorimo, se zgodi prav tisto, čemur se hočemo izogniti: otrokovo pozornost usmerimo na to področje. Začuti negotovost staršev in meni, da je vprašal nekaj „posebnega“ ali celo „zgrešenega“. Njegova domišljija se še bolj živahno ukvarja s tem, čeprav staršev morda ne sprašuje več, marveč si informacije priskrbi kje drugje.

Zato nikdar ne recite:

„Za to si še premajhen!“ —
„Tega še ne razumeš!“ — „Tega

ti ni treba vedeti!“ — „To ti povem kdaj kasneje.“

Praviloma na vprašanja odgovorimo takoj!

Na vprašanja naj bi odgovorili tedaj, ko nas otrok vpraša; tudi na vprašanja o električnem stikalu, o hranjenju in spanju živali odgovorimo takoj in ne šele, „ko boš večji“. Slovesnost, patos ali sentimentalnost so na spolnem področju prav tako neumestni kot drugje. Odgovarjajmo na vprašanja brez veliko besed. Pri tem lahko mirno opravljajmo svoje delo naprej in odgovorimo „mimogrede“. Če ne znamo odgovoriti na vprašanje, to tudi odkrito priznajmo: „Tega ne vem tako dobro. Vprašaj kdaj očka.“ Ali: „Bom pogledala v knjigo. Tam natančno piše.“

Na večino vprašanj pa bomo znali odgovoriti, če bomo upoštevali naslednje pravilo:

Odgovori morajo ustrezati otroku!

Večina bojazni, da česa ne vemo, je pri vprašanjih predšolskih otrok neutemeljenih. Včasih menimo, da moramo na vprašanje o spolnih zadevah izčrpno odgovoriti. Če vpraša, zakaj moški sedi v televizorju, mu preprosto pokaznimo in morda rečemo: „Moški sploh ne sedi v televizorju, ampak daleč od nas. Njegovo podoba nam aparat le približa. Antena na strehi jo ujame in jo pošlje v televizor. Tako ga lahko vidimo in slišimo. Ni to odlično?“ Isto metodološko načelo, ki smo se ga po-

služili tu, velja tudi za spolno področje: odgovor mora ustrezati otrokovi starosti, se pravi, da mora biti ustrezno poenostavljen. Te poenostavitve pa ne smejo zmaličiti resnice.

Odgovori morajo biti resnični in jasni!

Skoraj vsi starši so si danes edini v tem, da so pravljice o štorkljah preživete. Enako neustrezne so tudi sodobne pravljice, da, na primer, otroka „kupijo v trgovini“ ali podobna slepomišenja. Vedno moramo povedati resnico.

Za otroka je resnično le tisto, kar je tudi jasno. Potrebni so resnični odgovori in jasni pojmi, sicer začne otrok tuhtati. Nobena stvar bolj ne zmede otroka kot to, da na svoje vprašanje ne dobi jasnega odgovora.

Njegov problem se še poveča, poleg tega šele tedaj postane prav radoveden. Mnoga tako imenovana ljudska pojasnila in označbe so v resnici izmikajoči se manevari.

Odgovori da, predavanja ne!

Odgovori naj bodo tako kratki kot pri drugih vsakdanjih vprašanjih. Ni nam treba povedati več, kot otrok hoče vedeti. Če z enim odgovorom ni zadovoljen, bo že vprašal dalje. To je bolje kot na dolgo „predavati“. Včasih otrok takoj vpraša dalje, včasih šele čez nekaj časa. Če nas vedno znova sprašuje in mu mi odgovarjamo, s tem ne pospešujemo le njegovega duhovnega razvoja, marveč ostanemo z njim v nepre-

stanem pogovoru. Pomembno je, da naš otrok čuti: s svojimi starši se lahko pogovarjam o vsem, in sicer tako dolgo, dokler ne zvem vsega, kar bi rad vedel.

Če otrok ne sprašuje, začnimo sami!

So tudi otroci, ki s šestimi leti še ne sprašujejo takšnih stvarri.

Tudi tem otrokom ob ustrezni priložnosti posredujmo potrebno znanje. Sami naj bi s pogovorom začeli tako, da izzovemo vprašanja. Izkoristili naj bi vsako priložnost, ki se nam nudi: nosečnost v družini ali širšem sorodstvu, rojstvo v sosesčini itd.

Dietmar Rost-Janko Bohak

ENOST LJUBEZNI

V bratsko srenjo
smo se strnili.

Kot stari Slovani
smo spet zaživali
skupnost velikih družin
in spletli vezi
od davnih do poznih rodov.

Modre misli
prek svetlih besed
krčijo pot
do skupnih dejanj.

Vse bolj občutevamo
pestrost življenja
in enost ljubezni.
Vse bolj smo narod,
ki zida v mnogoličnosti.

Stanko Janežič

Za mladino za mladino

PREDZAKONSKI SPOLNI ODNOSI

Pogosto se sliši govoriti mlade zaljubljenke: „Zakaj bi bili grešni spolni odnosi med nama, če se imava pa rada. Ne čutiva, da bi delala kaj slabega. Nikomur ne delava nobene škode. Kmalu se bova poročila. S tem si izraziva samo svojo ljubezen!“ Kaj odgovoriti na takšno modrovanje?

Za kristjane bi morala zadoščati že sama avtoriteta Cerkve, ki kot nezmotna učiteljica uči, kaj je moralno dovoljeno in kaj ne. In Cerkev je v vseh časih — prilično ali neprilično, kot pravi sv. Pavel — učila, da je vsaka uporaba spolnosti izven zakona nekaj nemoralnega. Do pred nekaj leti nobenemu katoličanu ni prišlo na misel, da bi skušal zagovarjati dovoljenost spolnih odnošajev pred zakonom. Ni s tem rečeno, da mladi ljudje tudi prej niso padali v spolne grehe, tudi zaročenci. So, a so

se istočasno tudi zavedali, da ne delajo prav, da grešijo. Niso skušali svojih grešnih dejanj zagovarjati in jih izgovarjati. Danes smo pa tako „napredovali“, da nam tudi najbolj jasna moralna načela niso več jasna. Novo poganstvo, ki se strahotno širi tudi po krščanskih deželah, grozi tudi nam kristjanom, da začnemo dvomiti o resnicah, ki so se nam še do pred kratkim zdele povsem jasne in nedvomne.

Nedovoljenost predzakonskih dejanj pa je mogoče doumeti tudi z lastnim razumom, brez pomoči cerkvenega učiteljstva. Kdor je sposoben nepristrano vprašati svoj razum in ga tudi poslušati, bo to lahko spoznal. Spolno združenje je — to lahko spozna vsakdo, ki nekoliko globlje misli — izraz popolne ljubezni in predaje dveh ljudi. Zakaj? Ker je to edi-

no dejanje, s katerim človek izrazi ljubezen z vsem svojim bitjem, z dušo in telesom. Tako moški kot ženska. Gre za celotno, vseobsežno in najbolj intenzivno ljubezen. Ni nobenega drugega izraza ljubezni, ki bi bil istočasno tako vseobsežen in tako močan.

Spolno dejanje je tako izraz spolne ljubezenske predaje. Ta predaja se včasih celo ovekoveči v novem bitju, v otroku, ki bo ves čas svojega bivanja živ dokaz, da sta se njegova starša v ljubezni predala eden drugemu. Ta zmožnost, ki jo je Stvarnik dal človeku, namreč spolno ljubezensko združenje, iz katerega se rodi novo bitje, je zato najbolj resno in hkrati najbolj osrečujoče dejanje. Je podoba božjega stvariteljskega dejanja — Bog je ustvaril stvari iz čiste ljubezni in jih je ustvaril za ljubezen.

Dokler fant in dekle še nista poročena, ni med njima še takšne ljubezni. Ni še dokončna ta njuna ljubezen. Ni rečeno, da nikdar ne bo. Nasprotno, želita in sanjata o tem, da takšna kmalu bo. Prav zato se tudi zavedata, da dokler nista poročena, še ni takšna. Morda sta v srcih že tudi odločena, da se dokončno povežeta eden z drugim v zakonu. A to še ni zadosti. Človek je bistveno tudi družbeno bitje. Zato se nobena obveznost ne smatra za dokončno, dokler ni bila izpričana in potrjena pred uradnimi zastopniki družbe. Če gre za kristjana, je ta družba Cerkev. Dokler te družbene po-

trditve ni, je obveznost le zasebna, nima javne veljave in zato tudi ne vse obvezne moči, ki bi jo lahko imela in jo tudi mora imeti. Zakon pač ni samo zasebna zadeva dveh ljudi, na zakonu je upravičeno zainteresirana vsa družba. Zato se je za pravi zakon v vseh časih in vseh kulturah zahtevala javna, obvezna oblika sklepanja.

Tako ljudje postopamo tudi v drugih važnih poslih. Kadar hočemo kakšno stvar zares, jo hočemo pisano in podpisano in sklenjeno celo pred pričami. In dokler ni tako narejena, vemo, da ni dokončna, pa naj je bila še tako resno in sveto obljubljena.

Podobno se godi v zadevi zakonske ljubezni. Fant in dekle vešta, da nista dokončno vezana eden na drugega, da nista prava zakonca, dokler nista pred Cerkvijo in v neki meri tudi pred državo, s podpisani in pričami, izjavila, da sta sklenila dokončno, nerazvezljivo zakonsko vez. Dokler tega nista storila, se zavedata, da še vedno lahko odstopita, da sta še prosta, da sta si zakon šele obljubila, ne ga pa sklenila. Dokaz, da je temu res tako, je dejstvo, da mnogo zaročencev svoje razmerje prekličče, včasih celo v zadnjem trenutku, pred samim oltarjem.

V nekaterih deželah je navada, da mladi ljudje, ki se imajo radi (ali vsaj pravijo, da se imajo radi), začno enostavno živeti skupaj, ne da bi se prej uradno poročili. In to opravičujejo z izgovorom, češ to, kar ustvari zakon, je lju-

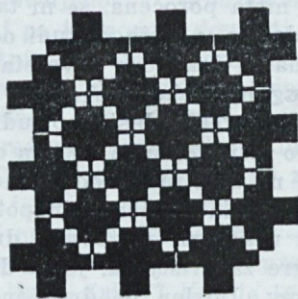
bezen in če se dva imata rada, ne potrebujeta nobenih papirjev in podpisov. Če pa ni ljubezni, pa vsi papirji in podpisi nič ne veljajo. Res je, da je odločilna ljubezen. Res je tudi, da papirji in podpisi ne ustvarijo ljubezni. Res pa je tudi, da prava ljubezen hoče tudi javno in uradno izpovedati, da gre za pravo in dokončno ljubezen. Resnica je le, da se tisti, ki govorijo proti papirjem in podpisom, bojijo dokončno obvezati. Pač zato, ker niso gotovi takšne dokončne ljubezni. Nimajo se v resnici radi. Ljubijo se, kot se ljubi kakšna igrača, za katero človek ve, da se je lahko naveliča in da jo bo lahko vrgel proč. Takšni zaljubljeni hočejo imeti proste roke, da bodo lahko „igračo“ vrgli proč brez vsakih družbenih obveznosti in težav. Imajo prav: to, kar naredi zakon za zakon, je ljubezen, a ti se prav zato ne poročijo, ker vedo, da to, kar oni čutijo do drugega, še ni prava in dokončna ljubezen, ampak kvečjemu neka čustvena ali pa celo samo čutna zagledanost v drugega.

Ni še popolne ljubezni, ni dokončne predaje. Fant in dekle imata pred zakonom lahko resno in močno željo, da bi njuna ljubezen dozorela v dokončno predajo, v nepreklicno ljubezen. Kdo ima lahko močno željo, da bi drugemu podaril veliko vsoto denarja, a dokler mu denarja dejansko ni izročil, se njegova velikodušnost ni dokončno izrazila. Ve, da se lahko še premisli. Tako je tudi

s fantom in dekletom. Dokler fant in dekle nista svojih življenj povezala v eno v zakonu, dokler nista začela živeti skupaj, skupaj delati, trpeti in se veseliti, toliko časa ni mogoče govoriti o popolni in dokončni ljubezni.

Pred poroko sta fant in dekle še svobodna, da prekineta svoje ljubezensko razmerje. Tega se tudi dobro zavedata. Vesta, da se bosta dokončno predala eden drugemu in za zmeraj šele, ko bosta pred oltarjem, vpričo Boga in Cerkve, izrekla svoj zakonski pristanek. Vesta, da sta šele od tistega trenutka naprej res eno, da sta mož in žena, za večno povezana med seboj. Če pred zakonom ni dokončne obveznosti in kompromisa ter dokončne predaje enega drugemu, potem bi bilo nepristno, lažnivo in zato nemoralno spolno dejanje med njima. Spolno dejanje je po svoji naravi znak in izraz takšne popolne in dokončne predaje, ki je zatorej dovoljena samo tistim, ki so se z zakonsko vežjo pred Bogom in ljudmi zavezali k takšni ljubezni.

Lojze Kukovica

Odpusti mi, Nataša!

Prva racija: katastrofa

Čez nekaj dni sem sredi inženirskega študija na akademiji zaslišal glas po zvočniku: „Kurdakov, Kurdakov, takoj se javi v patrolno pisarno!“ Učitelj mi je poki-mal, odložil sem knjige in se javil, kot mi je bilo ukazano.

Dežurni oficir mi je sporočil: „Kurdakov, zate imam telefonsko sporočilo od kapetana Nikiforova. Danes zvečer ob desetih se mu moraš s svojimi možmi javiti na policijski postaji. Rekel je, da boš že vedel, za kaj gre.“

„Da, vem,“ sem rekel. „Hvala!“ Ob desetih zvečer se nas je zbralo štirinajst, toliko, kolikor sem jih mogel zbrati v tako kratkem času.

„Svoje može pošlji v zadnjo sobo,“ mi je ukazal Nikiforov. „Naj se malo odpočijejo! Še prezgodaj je, da bi šli v akcijo.“ Fante sem poslal v majhno čakalnico na koncu hodnika, sam pa sem ostal pri Nikiforovu, da bi se dogovorila.

„Tu so navodila,“ je rekel. „Zvedeli mo, da bo nocoj okoli enajste ure sestanek vernikov.“

„Kje pa bo?“ sem vprašal.

Na velikem mesnem načrtu, ki je bil obešen na steni njegove pi-

sarne, mi je pokazal predel privatnih hiš v 75. okolišu, povsem na drugi strani mesta. Nato je nadaljeval z navodili: „Tam bo samo kakih dvanajst, petnajst ljudi. Ne bi smeli imeti nobenih problemov.“

Vprašal sem: „Kako pa vse to veste?“ Sestanek se še ni pričel, tako da novice niso mogli sporočiti sosedje, ki bi opazili kaj sumljivega.

Porogljivo se je nasmehnil: „Drobna ptička je priletela in mi povedala, Kurdakov!“ je rekel. „Bodi pameten in ne sprašuj preveč!“

Hotel sem biti le prijazen in sem takoj videl, kako je težko delati z Nikiforovim. Odločil sem se, da se, da se bom raje malo brzdal. Kdo ve, če bi kdaj želel biti z njim v bolj zaupnem odnosu.

Medtem so moji može posedali v zadnji sobi. „Dajte, tovariši, popijte kaj in se malo sprostite,“ jim je zaklical Nikiforov in pokazal na steklenice vodke in kozarce na mizi. Treba je bilo reči le enkrat. Viktor si je že natočil poln kozarec in kmalu so vsi pili in klepetali.

Ko je Nikiforov videl, kako posegajo po vodki, je nadaljeval: „Od tu bi morali oditi okrog enajstih. V tem času bodo verniki imeli sestanek že 30 minut, tako da se bodo že sprostili, prepričani, da je vse v najlepšem redu. Želimo dobiti njihove vodje, tajne duhovnike. Tu sta imeni dveh mož, katera mi morate pripeljati.“

„Da, tovariš,“ sem odgovoril. „Kaj pa ostali?“

„Ostali? Dajte jim malo svoje grobosti, nekaj ‚lepega‘ za spomin. Vendar ne pozabite pripeljati voditeljev,“ je rekel odločno in pokazal na imeni na listu, ki mi ga je podal.

„Da, tovariš,“ sem rekel še enkrat. Potem sem začel premišljati, zakaj vsa ta navodila. Je to nekaj tako povsem drugega od naših dosedanjih racij? Kadar so nas poslali, da smo vpadli v pretep v kakšni krčmi, je bil „Niki“ odkrit in direkten. Ta večer pa je bil živčen in zanimalo me je zakaj?

„Pazite, da vas nihče na ulici ne vidi,“ je nadaljeval. „Ne bi smeli imeti težav; ura je enajst ponoči. Če pa boste vseeno naleteli na kakšnega mimoidočega, počakajte trenutek, da gre mimo, in potem pojdite naprej!“

V enem od svojih predavanj o vernikih je Azarov poudaril potrebo po tajnosti. Ljudje pod nobenim pogojem niso smeli zvedeti, kaj se dogaja. Zaradi tega sem bil radoveden, kajti kadar smo imeli opravka s pijanimi, pretepaškimi tolpami, smo vedno vpadali narav-

nost mednje in nismo imeli nobenih težav. Vprašal sem ga, zakaj moramo tokrat vse opraviti tajno in odgovoril mi je: „Kurdakov, nekateri ljudje bi napačno razumeli naše početje in ne bi vedeli, zakaj to delamo. Mnogi ne znajo oceniti nevarnosti, ki jo predstavljajo ti ljudje za našo družbo. Poleg tega imamo tudi sovražnike dežele, imperialistične agente, ki bi kaj radi razširili vesti, da preganjamo vernike. Iz tega vzroka je tako absolutno važno, da storite vse v popolni tajnosti, brez prič; posebno morate paziti, da ne bi kdo fotografiral dogajanja. Saj si vendar ne moremo privoščiti, da bi sovražniki naše dežele sporočili svetu, kako preganjamo vernike in ne dovoljujemo verske svobode, mar ne?“ se je zasmel. To je res imelo svoj smisel.

Zagotovil sem Nikiforovu, da bomo počakali, da bo ulica popolnoma prazna, preden bomo planili noter. „V redu, Kurdakov,“ je rekel. „Pridruži se svojim možem, jaz pa vas bom poklical, ko bo čas.“

Z možmi sem popil nekaj kozarčkov. Videl sem, da so bili že vsi okajeni od vodke. Napetost je minila in Vladimir je pripovedoval neko šalo. Vsi so se smejali. Kmalu je prišel Nikiforov in rekel: „No, Kurdakov, ura je enajst. Čas za odhod.“ Ko smo vstajali izza mize, je Aleks zadel obnjo in prevrnil kozarce. Opravičil se je.

Pri vratih mi je Nikiforov dal še zadnja navodila: „Veš, Kurda-

kov, želim, da vse dobro pregledate zaradi biblij ali literature. Vemo, da ti ljudje imajo nekaj protisovjetske literature, mi pa jo potrebujemo, kolikor je moremo dobiti, da jo bomo poslali v Gorkom, oni pa naprej v Moskvo. Zato res dobro preiščite vse prostore in prinesite vse sem!“ Prikimal sem.

Za postajo smo imeli parkiran tovornjak, Viktor je sedel za volan, jaz poleg njega, ostali pa so posedli zadaj. Odpeljali smo se. Tokrat nismo vključili siren, saj zaradi pozne noči to ni bilo potrebno in tudi promet ni bil gost. Predvsem pa nismo hoteli vzbuditi pozornosti vernikov.

Mesto je bilo razsvetljeno le v centru, ostali deli so bili v temi, zato smo iskali pot po zatemnjenih delih predmestja, da bi našli hišo, v kateri so se sestali krščanski verniki. Končno smo našli ulico, tiho zapeljali vanjo in iskali hišno številko. Počasi smo vozili po blatni, netlakovani cesti.

Pozorno sem gledal, če bi kje opazil kakega človeka. Ulica je bila popolnoma zapuščena. Viktor je opazoval temino na levi strani, jaz na desni, oba pa sva gledala hišne številke. Končno sem rekel: „Še malo naprej je, Viktor, ustavi tukaj!“

Ustavil je kamion, ugasil motor in izstopila sva. Tovarišem zadaj sem rekel, naj bodo čisto tiho. Nismo želeli delati hrupa in povzročiti, da bi v nas skozi okna začele strmeti oči ali da bi kakšen rado-

vednež prišel na ulico gledat, kaj se dogaja.

Ko sem izstopil, so ostali šli za menoj proti hiši. Bila je nekaj hiš dalje na levi strani: kočna, narejena iz lesenih tramov, prekrita z leseno streho in z nizko leseno ograjo spredaj. Podobna je bila tisoč drugim hišam v Petropavlovsku. Zavese so bile spuščene, skozi nje pa je rahlo pronicala mračna svetloba.

Kaj pa naj sedaj storimo? Ne nadoma sem bil v rahli zadregi. To je bilo nekaj čisto drugega kot prekinitve točilniških pretepotov. Tam smo pritekli, planili sredi vsesplošnega pretepa noter in že so padale pesti, letele brce in švigale klobute, dokler niso pretepači vsevprek obležali na tleh.

Tukaj pa je namesto spopada, vpitja in preklinjanja bilo preprosto zbranih nekaj ljudi. Komaj smo lahko slišali, kako v notranjosti pojejo. Spogledali smo se. Kaj naj storimo? Pač, moja dolžnost je bila, da storim prvi korak, zato sem odšel do vrat in rahlo potrkal. Potem sem potrkal še malo glasneje.

Nelagodno smo čakali, da bi se vrata odprla. Bilo je skrajno smešno in tega smo se dobro zavedali. Ištirinajst vsokih, krepkih mož stoji v vrsti na ozki potki, ki vodi do vrat hiške na zapuščeni ulici, sredi noči, eden od njih pa vljudno trka na vrata!

Kmalu sem v notranjščini zaslišal korake. Vrata so se odprla in zagledali smo moškega sred-

nje postve, ki je vljudno vprašal: „Da, kaj lahko storim za vas?“ Premeril nas je, videl može, ki so stali za menoj in takoj razumel, za kaj gre. Obraz se mu je zmračil, vendar je ohranil svoje dostojanstvo in rekel: „Vstopite!“

Ozrl sem se okoli sebe, ko smo vstopili. V hiši je bil en sam skromno opremljen prostor, s kuhinjskim delom v ozadju. Dvanajst ali trinajst ljudi je sedelo na robu postelje ali na stolihi, ki so bili postavljeni skupaj. Tiho so dalje peli rusko hvalnico in nas nervozno pogledovali, medtem ko smo se pogovarjali.

Mož, ki nam je odprl vrata, je šepetaje vprašal: „Ali ste od policije?“ Seveda je vedel, da smo.

Odgovoril sem mu in pri tem čisto avtomatično povzel šepetajoč ton njegovega glasu: „Da, smo.“ Fant, je to neumno! Poslali so nas, da prekinemo verski obred, jaz pa se tukaj šepetaje pogovarjam, da ne bi motil ozračja!

Sedaj so že doumeli, da je konec njihovega shoda. Vendar so, začuda, peli naprej. Mi smo se tudi naprej pogovarjali, dokler ni bilo pesmi konec. Potem so se vsi obrnili in se zazrli v nas. Hišica je bila prenatrpana z verniki in z mojimi fanti.

Moja zadrega je naraščala in v obrambi sem pričel uveljavljati svojo avtoriteto. „Kaj počnete tukaj?“ sem vprašal.

Vodja skupine mi je odgovoril: „Častimo Boga.“

„Saj Boga vendar ni,“ sem odgovoril.

„No, mi verjamemo, da je. Vse, kar delamo, je, da častimo svojega Boga,“ mi je odvrnil mož, ki je bil po mojem mnenju tajni dušebrižnik.

„Tega ne smete!“ sem ostro rekel.

„Zakaj ne?“

„Ker je protizakonito. In poslali so nas z ukazom, da to prekinemo.“

Odgovoril mi je, še vedno vljudno: „Vendar mi ne kršimo zakona. Tovariš Lenin in rekel, da imajo državljani naše dežele pravico in svobodo častiti Boga.“

Zmanjkalo mi je besed. Ko je opazil, da ima prednost, je pritisk povečal. „Tovariš Lenin je rekel, da ima vsak državljan dežele popolno pravico do svojega verskega prepričanja, če tako želi.“

„Ali je res tako?“ sem vprašal.

„Seveda je. Če želite, vam bom pokazal, kje je Lenin to zapisal.“

To ni vodilo nikamor. Bil sem zmeden in osupel; mojim možem je bilo nerodno in moral sem ugotoviti, da izgubljam debato. Potem je vernik pričel bratj sovjetsko ustavo in poudaril, da je v določenem delu izrecno zapisano, da ima vsak državljan pravico izpričevati svoja verska nagnjenja. „Vse, kar delamo, tovariš,“ je rekel, „je pravica, ki nam jo dajeta ustanovitelj naše države in naša sovjetska ustava. Ali komu kaj škodimo? Ozrite se naokrog! Verujemo v Boga in ga častimo. To

je vse. Imamo pravico do tega in nikomur ne delamo zla. Kaj smo torej zagrešili?"

Ujel sem se v past, saj sem vedel, da je v ustavi to res zapisano, in spomnil sem se tudi, da je Lenin nekje res nekaj rekel o verski svobodi. Prav tako sem se tudi spomnil, kako sem nekoč v Leningradu videl vernike, ki so šli v cerkev in kako sem takrat mislil, da naša država dovoljuje svobodo veroizpovedi.

Ugovarjal sem: „Vendar vseeno kršite zakone naše dežele. Ali ne razumete?"

„Prosim, razložite mi, kako,“ je vprašal vodja.

„No, vem le, da kršite zakone naše dežele in žal mi je, vendar imam imeni dveh ljudi, ki morata iti z mano.“

Verniki so se spogledali in ugotovili, da nekdo mora oditi z nami. Mož, s katerim sem se pogovarjal, je bil eden z mojega spiska. Ko sta si dva moža nadela plašče in hotela z nami na policijsko postajo, je bila zmeda nasprotij v moji glavi popolna. Končno sta bila pripravljena. V tišini sta se rokovala z ostalimi, rekla nekaj kot „Molite za naju“, in odšla ven. Na poti iz hiše sem lahko slišal, kako so ostali verniki pričeli moliti.

Med premetavanjem tovornjaka po temnih ulicah Petropavlovka nazaj proti policijski postaji, sem ves zmeden premišljeval. Raje bi miril prepire in se pretepal s petindvajsetimi, z noži oboroženimi

možmi, kot pa bi še enkrat doživel kaj takega. To mi prav res ni bilo všeč.

Tovornjak smo ustavili za policijsko postajo in izstopili. Niki nas je čakal na vratih in se na vsa usta smejal. Ko pa smo vstopili, je njegov smehljaj hitro izginil. Vrgel nam je še en pogled in pogledal tudi oba moža, ki smo ju aretirali. Postal je besen. Ene mu svojih pomočnikov je zavpil: „Odstranite ujetnika in ju zaprite!“ Takoj so ju odpeljali. Potem se je Nikiforov obrnil proti nam. Bili smo kot čreda ovac. Štirinajst odraslih mož se je vrnilo z racije brez česar koli, kar bi lahko pokazali, razen dveh majhnih mož srednjih let, ki se nista popolnoma nič upirala aretaciji.

Nikiforov ni potreboval dolgo, da je dojel položaj. „No, otroci moji,“ je rekel sarkastično, „kaže, da ste se vrnili s prijetnega piknika.“ Potem je v trenutku prenehal s sarkazmom in zarohnel: „Le kje mislite, otročaji, da ste sploh bili?“ Med korakanjem po sobi nas je začel besno zmerjati, česar dolgo nihče izmed nas ni mogel pozabiti.

„Ampak, tovariš Nikiforov,“ sem protestiral, „ti ljudje se sploh niso upirali. To sploh ni bila policijska akcija kot prejšnje. To so drugačni ljudje. Včasih moramo uporabljati različne prijeme.“

„Različne prijeme!“ je zavpil. „Drugačni ljudje! Povedal vam bom o teh drugačnih ljudeh! To so pretkani, varljivi sovražniki dr-

žave. Šli ste ponje, da bi obvarovali državo, pa so vas skoraj spreobrnili!“ Povedal nam je, kako hudobni in zahrbtni so. Dejstvo, da smo mislili, da niso nevarni, je rekkel, in se strinjali z njihovimi pravicami, je samo dokazovalo, kako varljivi, hudobni in zviti so v resnici. Mar tega nismo opazili? Zavali se je v stol, očitno izčrpan od tistega svojega hmuljenja.

Čez nekaj trenutkov se mu je moč povrnila. Skočil je pokonci in nadaljeval svoj govor: „Mar mi nikoli ne bo uspelo, da bi vam vtepel v glavo, kako so to naši najhujši sovražniki? Oni so najbolj nevarni kriminalci med vami. So kot kače. Skrivajo se toliko časa, dokler niso pripravljeni, ko pa enkrat udarijo, je že prepozno! Raje bi imel na prostosti sto morilcev kot pa pol ducata teh zastrupljevalcev ljudi! Morilce, ki jih poznamo, lahko vsak trenutek ujamemo. Pri teh pa nikoli ne veš, kaj bodo storili. Povsod širijo svojo smrtonosno propagando in stalno nekaj delajo za našim hrbtom. In vi,“ je zavpil, „ste jih kar pustili na miru.“ Govoril in govoril je dalje.

„To so pijavke, ki pijejo kri ruskemu narodu,“ je tulil. „Te elemente moramo zdrobiti in jih uničiti. No, še vedno sočustvujete z njimi?“

Mislili smo že precej drugače po teh besedah. Prejšnja plahost mojih mož se je spreminjala v besker so nas verniki pretentali. Nihče noče biti prevaran. Opravičili

smo se Nikiforovu in zamrmrali, da nismo dobro dojelii zadeve.

Nikiforov je zavpil: „No, za drugič pa le glejte, da boste bolj razumeli! Kakšni delavci za partijo pa ste?“

To je bolelo. Vse, kar sem imel, bi dal za partijo. Bil sem vznemirjen in jezen sam nase in na ljudi, ki so me ukanili. Samemu sebi sem obljubil, da drugič ne bom tako neumen. Drugič. Drugič!

Nikiforov je mislil, da potrebuemo še nekaj običajnih policijskih akcij. In ko nas je naslednjič poklical, je bilo zaradi pretepov ali drugih policijskih opravil.

Poznal je človeško naravo. Bil je mojster psihologije; preučeval je človeške misli in vedenje in vse te pridobitve in znanje uporabljal pri delu s kriminalci. In z nami! Točno je vedel, kako nas je treba spodbujati. V naslednjih tednih ni zamudil nobene priložnosti, da nas ne bi nagradil z velikimi pohvalami po posebno grobih akcijah. Ko smo nekoč aretirali dva tatova in ju pripeljali k njemu, smo mu ju pokazali pri vratih policijske postaje. Nikiforov ju je pogledal in zavpil: „Kakšna aretacija pa je to? Poglejte ta moža! Videti sta tako sveža, kot da bi se ravnokar rodila. Kaj je z vami, otročički? Se ne boste nikoli naučili spreminjati videza? Odpeljite ju lepo nazaj in pripeljite ju popolnoma drugačna!“

Naša boksarska prvaka, Vladimir in Anatolij, sta reveža odpeljala ven. Kmalu smo zaslišali u-

darce in krike. Uporabila sta tatova namesto vreč za treniranje udarcev. Ko sta privlekla tatova nazaj, njunih obrazov ni bilo mogoče več prepoznati. „V redu, fanta,“ je dejal Niki. „To je že boljše! To sta opravila tako, kot sem od vaju pričakoval.“ Pili smo vodko, se smejali in šalili.

To je bil korak naprej v Niki-forovem programu grobosti. Vendar čisto vsega tudi ni bil on kriv. Mi sami smo se z navdušenjem odzivali. Počasi smo tako kot on začeli uživati v takem nasilju.

Pričeli smo v maju. Sedaj je bil zgodnji avgust. Večina akcij je bila v zvezi z gangsterji in s pretepači. Postopoma pa je med te akcije in grobe aretacije vrnil tudi kakšno racijo med verniki. Pretep v krčmi, aretacija vernika. Kmalu smo se naučili „spreminjati osebni opis“ vernikov z enako lahkoto, kot smo to delali s pijanimi, pretepaškimi mornarji. Vendar so bile naše racije proti vernikom še vedno usmerjene proti manjšim skupinam, ki so se shajale po domovih.

IZ SLOVENIJE

Novomašniki v Sloveniji v letu 1990

Iz koprške škofije: **Alojz Furlan** (Lokavec) in **Franc Likar** (Col).

Iz ljubljanske nadškofije: **Marinko Bilandžič** (Notranje Gorice), **Janez Božnar** (škofja Loka), **Tone Dular** (Prečna), **Marjan Lampret** (Šentvid pri Stični), **Jože Nosan** (Šmarje-Sap), **Simon Onusič** (Stari trg pri Ložu).

Iz mariborske škofije: **Andrej Lampret** (Šmartno pri Slovenj gradu), **Peter Marčun** (Brežice), **Franc Pelc** (Sv. Jurij ob Ščavnici), **Marjan**

Roda (Sv. Barbara v Slovenskih goricah) in **Marko Šraml** (Šmarje pri Jelšah).

Iz redovnih skupnosti: **Branko Petaner** (cistercijan, Šmarje pri Jelšah), **Milan Kos** (minorit, Sv. Urban pri Ptuj), **David Šrumpf** (franciškan, Sv. Trojica v Slovenskih goricah), **Marjan Čuk** (franciškan, Dolnji Logatec), **Andrej Beligač** (salezijanec, Beltinci), **Štefan Krampač** (salezijanec, Črenšovci) in **Štefan Križnik** (salezijanec, Sevnica).

Vsi so bili posvečeni 29. junija.

V diakona je bil posvečen v Ljubljani bogoslovec **Franc Šenk** iz Argentine.

Umrli duhovniki: 18. februarja je v celjski bolnišnici umrl starosta slovenskih duhovnikov (7. 7. 1990 bi spolnil 100 let), **Friderik Sternad**, že. leznomašnik, podčetniški župnik v pokouju. Rojen je bil v župniji sv. Benedikta v Slovenskih goricah. Salezijanec **Avguštin Jakob**, rojen leta 1912 v župniji Beltinci, je deloval na Selu in Rakovniku, v Turinu in Goričah. Od maja do jeseni 1945 je hodil pravi križev pot, v Teharjah je bil zaprt in mučen. V letih 1945-48 je vodil rakovniško redovno skupnost in opravljal zlasti do 1964 važne službe. Umrli je 5. marca.

Martin Stefanciosa, dravogradski prošt in župnik v pokouju, je umrl 26. aprila. Rojen je bil 1908 v župniji Sv. Florijan ob Boču, v semenišče je vstopil, ko je bil že šolski upravitelj in bil 1937 posvečen. **Msgr. Alojzij Kurent**, trboveljski rojak in duhovnik šibeniške škofije in častni kanonik je umrl 5. maja. **Janez Bukovac**, duhovnik ljubljanske nadškofije, je umrl 18. aprila v Ekvadorju. Rojen je bil 1914 v Fari pri Kočevju, posvečen 1938, maja 1945 se umaknil pred partizani, prepotoval precej sveta in se ustavil v Ekvadorju. V visoko ležeči župniji Chilla, kjer je najprej deloval, je veliko pretrpeč, pa storil tudi mnogo dobrega. Svojim vernikom je bil duhovnik in zdravnik. Po nekaj letih je dobil staro in zapušče- no župnijo Calderón v župniji Manabí. Tam je zgradil novo župnijsko cerkev, župnijsko hišo za sestre in za

pastoralne potrebe. Zaradi možganske kapi mu je ohromela desnica in je 8 let vse delal z levico. Letos po veliki noči je tri dni umiral v hudih bolečinah, a z veliko potrpežljivostjo. Njegova zadnja beseda je bila, čeprav med tujimi ljudmi, izrečena v slovenskem jeziku: „Usmiljenje, Gospod!“

Sklepno zasedanje škofijskega zbora v Mariboru je bilo 21. aprila. Gradivo za sklepno listino je obsegalo življenje v zakonu in družini, vzgojo za ljubezen, pastoralno spremljanje zakona in družine, diakonijo in zakon ter družino.

Slovenski škofje in predstavniki redov so se 31. maja zbrali v Stični k pogovoru in razmišljanju o sodobnih vprašanih slovenske Cerkve. Frančiškanski provincial Miha Vovk je govoril v referatu o redovni karizmi in pastoralni potrebi krajevne Cerkve v spremenjenih razmerah.

V spomin prof. Ehrlicha: 26. maja so na Streliški ulici v Ljubljani, kjer so komunisti pred 48 leti umorili prof. Lamberta Ehrlicha in visokošolca Viktorja Rojca, položili venec in prižgali svečke in se spomnili tudi narodnjaka Iva Peršuha, ki so ga po naročilu OF isti dan ustrelili, ter dr. Aleša Stanovnika, ki je za njimi padel kot talec. Pobudo za spominsko dejanje sta dala Stanislav Klep in Viktor Blažič.

Svetovni molitveni dan za duhovne poklice so tudi v vseh treh slovenskih škofijah imeli na 4. velikonočno nedeljo 6. maja. H goreči in stano-

vitni molitvi nas letos spodbuja tudi dejstvo, da bo letos škofovska sinoda v Rimu razpravljala o vzgoji duhovnikov sedanjih razmerah.

Vselovensko romanje ministrantov v Stično je bilo 26. junija. Somaševanje je vodil nadškof šuštar. Na sporedu je bila tudi posebna igra o sv. Bernardu, glavnem ustanovitelju cistercijanov, katerega 900-letnico rojstva se letos spominjamo.

Župnijski sodelavec in Sveto pi-smo je bila téma tečaja na Uskovnici za vzgojo župnijskih sodelavcev od 22. do 29. julija in od 5. do 12. avgusta.

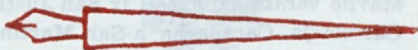
Cerkev na Blejskem otoku so vrnili blejski župniji, poroča Družina 10. junija. Marijino božjepotno cerkev na Blejskem otoku je režim leta 1946 nacionaliziral kot gospodarsko poslopje, kasneje na izročil Zavodu za pospeševanje turizma. Dolga desetletja po vojni v cerkvi ni smelo biti bogoslužja, po sporazumu izpred nekaj let je bila maša v cerkvi trikrat letno.

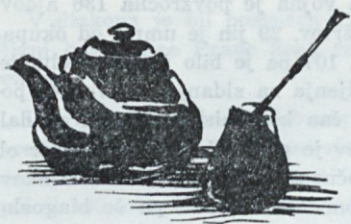
Še vedno pa bodo v poletni sezoni ob ponedeljskih zvečer v otoški cerkvi kulturne prireditve.

Posvetitev nove cerkve Svete Trojice v Ajdovcu pri Žužemberku je bila v nedeljo 10. junija, na praznik Svete Trojice. 11. decembra 1942 so partizani napadli postojanko vaške straže v Ajdovcu, požgali cerkev, župnišče in kulturni dom ter pobili 23 domačinov. Rajni župnik Gregor Malč, ki je to doživel, vse do svoje smrti ni mogel tega preboleti. Druga sve-

tovna vojna je povzročila 136 ajdovskih žrtev, 29 jih je umrlo od okupatorja, 107 pa je bilo žrtev revolucije. Dovoljenja za zidanje cerkve ves po vojni čas komunistični režim ni dal. Cerkev je posvetil nadškof šuštar ob navzočnosti več kot 50 duhovnikov, po končanem obredu pa še blagoslovil novo župnišče. Nova cerkev sprejme okoli 600 ljudi, pri posvetitvi pa se je zbralo skoraj 3000 vernikov, ki so spremljali obred zunaj. Nadškof je po obredu birmancem podelil zakrament birmе. Nadškof je izrazil upanje, da bodo tudi v Žužemberku kmalu dobili novo cerkev, kjer so partizani med revolucijo tudi porušili cerkev in doslej režim tudi ni dal gradbenega dovoljenja.

Srečanje med škofi in profesorji na Teološki fakulteti v Ljubljani 17. maja so posvetili odnosu Cerkve do družbenih sprememb in nalogam teološke fakultete. Prodekan dr. Janez Juhant je predstavil zadnjo cerkveno listino o poučevanju krščanskega socialnega nauka na teoloških fakultetah, dr. Anton Stres je dejal, da bo Filozofski inštitut v prihodnjem šolskem letu pripravil ciklus predavanj z naslovom Politika in odgovornost, Pastoralni inštitut, je dejal dr. Vinko Potočnik, pa tudi načrtuje vrsto predavanj in prireditev o družbenih vprašanjih, posebej še novi evangelizaciji in njenem razumevanju znotraj slovenske kulture.

med nami v Argentini

Občni zbor Slovenskega doma v Carapachayu je bil 3. junija. Novoizvoljeni odbor sestavljajo Franci Žnidar (predsednik), Franci Korošec (podpredsednik), Janez Amon, Tine Kovačič, Jože Korošec, Majda Knap, Frido Klemen, Ani Klemen, Irenej Markež, Helena Gričar, Aleksandra Pirc, Franci Resnik, Franci Stanič, Marija Slabe, Andrej Slabe, Ani Senovršnik, Maks Škarlovnik in Janez Žnidar.

Na sestanku Zveze slovenskih mater in žena je 4. julija govorila dr. Nataša Krečič o evropski pomladi. Junijski sestanek pa so žene posvetile spominu žrtev revolucije s pričevanjem udeležencev tedanjih dogodkov.

Procesijo sv. Rešnjega telesa smo imeli Slovenci v Velikem Buenos Airesu že v nedeljo 10. junija v don Boscovem zavodu v Ramos Mejiji. Ob 15.30 je bila v cerkvi Marije Pomočnice za žive in rajne slovenske duhovnike v Argentini. Po maši pa je vodil procesijo po parku pred zavodom delegat dr. Alojzij Stare, ki je pred procesijo vodil tudi somaševanje dušnih pastirjev. Oltarje so postavile verske skupnosti iz San Justa, Castelarja, Carapachaya-San Martina in Ramos Mejije. Petje je vodila sku-

pina fantov in mož (Andrej Selan), orglal pa je organist Gabrijel Čamernik.

Občni zbor Slovenskega doma v San Martinu je bil 10. junija. V novem odboru so predsednik Jože Ziherl ml., podpredsednika Franc Lobnik in Marija Keržič, tajnik Stane Zupančič, njegov pomočnik Marjan Boltežar, blagajnik Marjan Jesenovec in pomočnik Marjan Petkovšek, kulturni referent Viktor Leber, športni referent Gregor Verbič, gospodarica Majda Petkovšek, gospodarji Jože Skale, Andrej Corn in Tone Avguštin, odborniki Albin Frontini, Lado Petkovšek, Andrej Marolt, Lojze Tašner, Janez Filipič, Tone Možina, Marko Škulj, Tomaž Filipič, Tone Podržaj, Jure Truden, Damjan Boltežar, Rudi Dimnik in Tone Jerman, v nadzornem odboru Franc Hrovat, Saša Golob, Janez Dimnik in Franc Fajfar.

Naši pogledi na današnje Slovenijo je bila téma 2. večera SKA v soboto 16. junija v Slovenski hiši. Pri okrogli mizi so imeli referate dr. M. Kremžar, prof. Andrej Rot, dr. Alojzij Stare in arh. Jure Vombergar. Po referatih je bila debata.

Slovensko planinsko društvo v Ba-

riločah je 16. junija imelo svoj 37. redni letni občni zbor in izvolilo novi odbor, ki ga sestavljajo: predsednik Dinko Bertonec, podpredsednik Boris Kambič, tajnica Marjana Reven, namestnica Milena Razinger, blagajnik Marjan Grohar, namestnik Marjan Kastelic, odborniki Ciril Markež, Tone Bergant, Stanč Žužek, Andrej Duh in Tone Kovič, namestnika Blaž Razinger in Edi Bergant, v nadzornem odboru dr. Vojko Arko in Blaž Razinger in namestnik Jožko Simčič.

Redni občni zbor Slovenske pristave je bil v nedeljo 10. junija.

Prelat dr. Alojzij Starc je imel v nedeljo 17. junija v Našem domu v San Justu predavanje o verskem stanju v današnji Sloveniji.

Praznovanje očetovskega dne so pripravili v nedeljo 17. junija šolski otroci in mladina v vseh krajevnih domovih.

Na sestanku Lige žena-mati v San Martinu je 20. junija govoril zdravnik dr. Miha Stariha.

Ob 25-letnici smrti msgr. Janeza Hladnika je bilo v cerkvi sv. Jožefa v Lanusu 20. junija somaševanje, ki ga je vodil dr. Filip Žakelj. On je tudi pridigal. Po maši je Jože Škerbec blagoslovil p'oščo nad grobom v cerkvi, v katerem počiva msgr. Hladnik in v katerega so pred kratkim na pobudo Mirka Grbca prenesli tudi zemske ostanke župnika Toneta Škulja.

Koncert baritonista Marka Finka

je bil pod okriljem Slovenske kulturne akcije v veliki dvorani Slovenske hiše v soboto 23. junija. Mladi baritonist in basist, ki je v začetku julija odšel za eno leto gostovat v Salzburg, je zapel Schubertov venec pesmi Zimsko potovanje, na koncu pa dodal 2 slovenski in 2 argentinski pesmi.

Spominske proslave padlih junakov-mučencev so bile v nedeljo 24. junija po vseh slovenskih krajevnih središčih.

Proslava šolskih otrok na čast mladinskemu zavetniku sv. Alojziju in v spomin našim jurakom je bila v nedeljo 24. junija popoldne v Slovenski hiši. Najprej je prelat dr. Alojzij Starc daroval sv. mašo v cerkvi Marije Pomagaj, po maši je bila počastitev junakov pred spomenikom na dvorišču Slovenske hiše, nato pa v dvorani pravljíčna igra Čudežne gosli v izvedbi Rožmanove šole in rečiji Marka Borštnika.

Na duhovniškem sestanku 27. junija je govoril Jože Gutin o okrožnici Janeza Pavla II. o skrbi za družbene zadeve.

Razstava slikark Andreje in Marjete Dolinar je bila v prostorih Aero-lineas Argentinas v Moronu od 6. do 31. julija.

KJE JE KAJ

LETO 57

AVGUST 1990

UVODNIK	„Ti si Peter-Skala...“ (Lojze Kukovica) ...	385
PAPEŽ	Papež Janez Paveš II. (Silvo Čuk)	388
SPOMIN NA JUNIJ 45	Bilo je pred 45 leti... (Marko Kremžar) ... Žalna slovesnost v Kočevskem Rogu 8. julija 1990	397 401
	Tebi, Oče, v spravni dar (Stane Snoj)	402
OB SPREMENBAH V SLOVENIJI	Prvi korak v demokracijo (Naša luč)	404
	Pogled na razmere v Sloveniji (Marko Kremžar)	405
	Vera pod komunizmom (Ivo Žajdela, Demokracija)	410
CERKEV	Iz življenja Cerkev v srednji in vzhodni Evropi (po Družini)	414
M. TEREZIJA	Mati Terezija (Dominique Lapierre)	416
ZA NAŠE KRŠČANSKO ŽIVLJENJE	Dolžnost ljubezni do sebe (Štefan Steiner) . Jezus je trpel, bil križan, umrl... (Dieter Emeis)	423 424
	Vino pri mašni daritvi (Lojze Kozar)	426
	Kako naj danes beremo Sveto pismo (France Rozman)	428
ZA DRUŽINO	Odgovori na vprašanja naših otrok (Dietmar Rost)	431
ZA MLADINO	Predzakonski spolni odnosi (Lojze Kukovica)	434
PODLISTEK	Odpusti mi, Nataša! (Sergej Kurdakov) ...	437
KRONIKA	Iz Slovenije	443
	Med nami v Argentini	446
POEZIJA	Stanko Janežič, Pesmi	403, 409, 433

AÑO 57

AGOSTO 1990

Malo za šalo . . .

Na nekem spomeniku vojaški mu-
li je stalo: „Ta mula je v življenju
brenila 12 vojakov, 5 oficirjev, 2 ge-
nerala in eno mino.“

— — —

Dva mačka sta se skrila v letalo.

Pa pravi prvi drugemu zaskrblje-
no: „Ali si gotov, da se peljemo res
na Kanarske otoke?“

— — —

„Gospod primarij, bolniku v sobi
devet gre na bolje. Spregovoril je.“

„Kaj je pa rekel?“

„Slabše mi je.“

— — —

Violinist v restavraciji stopi h go-
stu za mizo in vpraša: „A'i ste vi na-
ročili Mozarta?“

„Ne, ampak svinjski zrezek.“

— — —

Po dolgih tednih težke bolezi gre
bolniku naglo na bolje.

„Za to, da ste se izmazali, se mo-
rate zahvaliti ljubemu Bogu in va-
ši močni naravi,“ mu reče zdravnik.

„Gotovo boste to upoštevali tudi
pri svojem računu, gospod doktor,“
mu smehljaje odvrne možak.

— — —

„Videti si zelo spočit,“ pravi Blaž
prijatelju, ko ga sreča. „Ali si bil na
počitnicah?“

„Jaz ne, pač pa moj šef.“

— — —

„Fant, že cele pol ure spiš med
delovnim časom!“ se huduje šef pi-
sarne na uradnika.

„Oprostite, mojster, res sem
spal,“ odvrne uradnik, „ampak sanjal
sem o podjetju.“

Uvoženo iz Slovenije

Socialistično gibanje je zraslo na
revnih množicah in si ves čas pri-
zadeva, da mu ne zmanjka temeljev.

— — —

Skozi vsak zid je mogel, tako maj-
hno glavo je imel.

— — —

Marsikdo se je povzpел na zeleno
vejo, šele ko se je vrnil iz gozda.

— — —

Da bi se jim postavil na čelo, jim
je moral iti čez trebuh.

— — —

Izkoriščanje človeka po človeku ni
dovoljeno. Kako pa je z izkorišča-
njem človeka po — nečloveku?

— — —

Pot v prihodnost je enosmerna.
Tisti, ki nas pošiljajo, se bojijo, da
bi se vrnil.

— — —

Marsikatera pot v prihodnost je
tlakovana z žolčnimi kamni.

— — —

Nočem v zgodovino, dokler ne
gredo nekateri ven.

— — —

V partijo sprejemamo delavce —
pa ne gre. Kaj ko bi poskusili spravi-
viti partijce v delavstvo?

— — —

Tudi rešetke pomenijo svobodo.
Onstran.

— — —

Ne potrebujem delovnega razmer-
ja: delal bi rad.

— — —

V medicini merijo pritisk z apa-
ratom. Država je šla dlje: z apara-
tom ga zna tudi povečati.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Trevew Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1990: A 120.000. in izdatki za pošto. drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana (dr. Luis Starc). director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90.877. — Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.